Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◊ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1997 йил 22 октябрь, чоршанба • № 84 (10.963) • Эркин нархда сотилади

ХАЛҚИМИЗ ЗАКОВАТИНИНГ БОҚИЙ ҲАЙКАЛЛАРИ

Суратларда: байрам тантаналаридан лавҳалар.

А.ТЎРАЕВ, Ш.ШАРОПОВ (ЎзА) олган суратлар.

ПРЕЗИДЕНТ Ислом Каримов раҳнамолигида мустақил мамлакатимизда миллий қадриятларни тиклаш, бой тарихимизни, маданий меросимизни ўрганиш, халқимиз маънавиятини юксалтириш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Буюк бобокалонларимиз Амир Темир, Улуғбек, Бобур, Нақшбанд каби тарихимиз осмонидаги ёрқин юлдузларнинг таваллуд тўйлари халқаро миқёсда нишонланганини бунинг ёрқин далилидир.

Шу кунларда 2500 йиллиги нишонланаётган қадимий шаҳарларимиз — ота-боболаримиз ақлзаковатининг боқий ҳайкаллари — Бухоро ва Хиванинг байрамлари ҳам ана шу эзгу ишларнинг мантиқий давоми бўлиб, буюк тарихимизни англашга, юртдошларимиз қалбида азиз ва гўзал Ватанимиз билан фахрланиш туйғуларини уйғотишга хизмат қилади. Зеро, дунёдаги ҳеч бир халқнинг биздаги каби кўп тарихий шаҳарлари йўқ.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг Бухоро ва Хива шаҳарларининг 2500 йиллик юбилейини ўтказиш тўғрисидаги қарори чиқиши билан тайёргарлик ишлари бошланиб кетди. Қувончлиси шундаки, бу байрам дастлаб ЮНЕСКОнинг Париждаги Бош қароргоҳида бошланди. Мазкур нуфузли халқаро ташкилот қарорига кўра у дунё миқёсида нишонланмоқда. Бу ҳам истиқлол шарофати, қолаверса, Ўзбекистонимизнинг жаҳон ҳамжамиятидаги юксак обрўсидан далолатдир.

19 — 20 октябрь кунлари Бухоро ва Хива шаҳарларининг 2500 йиллигига бағишланган тантаналар шоду-ҳуррамлик билан ўтказилди. Байрам барча ватандошларимиз қалбида юртимизда қарор топган тинчлик, осойишталикдан, шукроналик, қадимий шаҳарларимиз билан фахрланиш туйғуларини зоҳир этди. Зотан, юртбошимиз «Шу азиз Ватан барчамизники» деб таъкидлаганидек, Бухорою Хива ҳам барчамизникидир!

Байрам маросимларида республикамиз Президенти Ислом Каримов табрик нутқлари сўзлаб, йиғилганларни, бутун Ўзбекистон халқини қадимий шаҳарлар тўйи билан самимий табриклади.

ЮНЕСКОнинг расмий вакили Барри Лейн байрам қатнашчиларига мазкур халқаро ташкилот бош директори Федерико Майорнинг табригини етказди.

Байрам тантаналарида Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар вакиллари иштирок этдилар.

Байрам тантаналарида республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари, мазкур юбилейларни ўтказиш ташкилий қўмитаси раиси И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари Ў. Раҳматов, В. Норов, Р. Баҳодиров, Президент девони ахборот маркази раҳбари С. Ҳакимов, Бош вазир ўринбосарлари А. Азизхўжаев, К. Раҳимов, М. Усмонов қатнашдилар.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ БУХОРО ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

Ассалому алайкум, муҳтарам ватандошлар!

Хонимлар ва жаноблар!

Узоқ-яқиндан ташриф буюрган қадрли меҳмонлар!

Бугун Ўзбекистон ҳаётида буюк бир сана — шону шавкати етти оламни тутган, қадимий ва ҳамиша навқирон Бухорои шарифнинг 2500 йиллик қутлуғ тўйини нишонламоқдамиз.

Мана шу тарихий воқеа билан сиз — бугунги тантана иштирокчиларини, Бухоро аҳлини, сиз орқали бутун халқимизни муборакбод этишга рухсат бергайсиз.

Фурсатдан фойдаланиб, бугунги тантаналарда қатнашаётган БМТ, ЮНЕСКО вакилларига, хорижий давлатлар элчилари ва вакилларига, хориждан келган меҳмонларимизга, ахборот воситалари вакилларига сизнинг номингиздан чуқур ҳурмат ва эҳтиромимизни билдирмоқчиман.

Бухоро ўлкамизнинг минг йиллар давомида жаҳон тафаккури, маънавий, маданий ва диний қадриятлари тараққиётига улкан ҳисса қўшиб келаётган, шарифлик номига сазовор бўлган муқаддас жойларидан биридир.

Бухоро **«Қуббатул Ислом»**, яъни **«Ислом динининг гумбази»** ва буюк уламолар сўзи билан айтганда, **«Қуввати дини Ислом»** деб тан олиниши ҳам Бухоронинг жаҳонда, бугунги Шарқ минтақасида мусулмон дунёсининг мўътабар марказларидан бири бўлишидан эътирофдир.

Бухоро тарихига назар ташлар эканмиз, миллатимизнинг йигирма беш асрлик йўлини кўрамиз.

Бухоронинг ҳар бир қарич ери, ҳар бир тарихий ва маданий обидаси эл-юртимизнинг буюк иқтидори ва яратувчилик салоҳиятидан, юксак тараққиёт, илму маърифат, маънавият ва маданият, фалсафа ва дин равнақи йўлидан дарак беради.

X асрнинг машҳур тарихчиси, асли бухоролик **Абу Бакр Муҳаммад Наршахий** нақл қилишича, Бухорога туркий қабилалар асос солган бўлиб, бу ерда **«сув ва дарахтлар, ов қилинадиган жониворлар кўп бўлганидан кишиларга хуш келиб, шу ерга жойлашганлар»**. Наршахий шуни ҳам таъкидлайдики, энг қадимги миллий қаҳрамонларимиздан бўлмиш алп Эртўнга (Афросиёб) ҳам айнан Бухорода дафн этилган.

Бу табаррук тупроққа милоддан олдинги VI асрда эронлик **Кайхусрав,** милоддан аввалги IV асрда юнонлик **Искандар Зулқарнайн**, милодий VII асрда араблар, XIII асрда **Чингизхон,** XIX асрда эса рус истилочиларининг тажовузлари не-не кулфатлар келтирмади.

Бу азим шаҳар, **Кармана, Бойкент, Вобкент, Шофиркон, Ромитан, Ғиждувон** каби қадимги кентларни ўз бағрига олган Бухоро воҳасида яшаган эрксевар аждодларимиз ҳар қандай истибдод ва зулмга қарамай, эл-юрт озодлиги йўлида муттасил қаҳрамонона курашиб келдилар.

Ёвуз босқинчиларга ва истилочиларга қарши озодлик байроғини кўтарган **Широқ, Спитамен, Маҳмуд Торобий, Томир Хотун (Тўмарис), Малика Қабаж Хотун** каби аждодларимиз жасорати авлодлар учун ватанпарварлик ва шижоат тимсолидир.

Ўтган икки ярим минг йил давомида ўзбек давлатчилигини бошқарган қадимий **хоразмшоҳлар, кушонлар, эфталитлар, ашиналийлар, сомонийлар, қорахонийлар, ануштегинийлар, темурийлар, шайбонийлар, аштархонийлар, манғитлар** сулолалари тарихимизда, хусусан, Бухорои азимда ўзига яраша ном ва из қолдирдилар.

Бухоро, айниқса, Темурийлар замонида гуллаб-яшнади. Жаҳон майдонида энг мўътабар шаҳар-

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХИВА ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

Хонимлар ва жаноблар!

Азиз ватандошлар, муҳтарам Хоразм ва Хива аҳли!

Қадрли меҳмонлар!

Шу кунларда юртимизда жуда катта тўйлар ва тантаналар давом этмоқда. Кеча Зарафшон воҳасида кўҳна Бухоромизнинг муборак ёшини нишонлаган бўлсак, мана бугун халқимиз, миллатимизнинг яна бир фахри ва ғурури бўлмиш, бутун оламга машҳур гўзал Хивамизнинг 2500 йиллик тўйини шоду ҳуррамлик билан байрам қилмоқдамиз.

Сизларнинг барчангизни, авваламбор сиз — азиз Хоразм аҳлини ва бутун Ўзбекистон халқини, узоқ-яқиндан келган қадрли меҳмонларни ана шу шонли сана муносабати билан чин қалбдан самимий муборакбод этишга ижозат бергайсизлар!

Имкониятдан фойдаланиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, ЮНЕСКО вакилларига, хорижий давлатлар элчилари ва вакилларига, ахборот воситалари вакилларига ўзимнинг алоҳида миннатдорлигимни билдираман.

Хива — гўзал диёримизнинг гавҳари, халқимиз санъати ва бунёдкорлиги тимсоли, маданий ва маънавий анъаналаримизнинг абадийлигини ўзида мужассам этган бир мўъжизадир.

Хива — бизнинг жонли тарихимиз, бу дунёга келиб-кетган қанча-қанча салтанатлар гувоҳи, юртимизнинг, халқимизнинг, миллатимизнинг мислсиз ўтмишидан, ота-боболаримизнинг даҳосидан, маънавий мулкимизнинг буюк иқтидори ва қудратидан далолатдир.

Бундан икки минг йил аввал яшаган римлик тарихчи **Помпей Трог** туркий халқларнинг энг қадимги аждодлари ҳақида шундай деб ёзган: **«Бақтрияликлар, сўғдлар ва хоразмликлар келиб чиқишининг қадимийлиги бўйича мисрликлар билан бемалол беллаша олади. Улар меҳнатда ҳам, жангу жадалда ҳам ўзларини аямайдилар. Жисмоний ҳаддан ташқари кучлидир. Ўзларига тегишли бирор нарсани қўлдан чиқаришни истамайдилар. Фақат ғалабага интиладилар».**

Ўзбек давлатчилигининг тамал тошлари бундан 2700 йил муқаддам айни Хоразм воҳасида қўйилган. Шу маънода, миллий давлатчилигимиз тарихи Миср, Хитой, Ҳиндистон, Юнонистон, Эрон каби энг қадимий давлатлар тарихи билан бир қаторда туради. Хоразм тарихи ўзбек давлатчилигининг асоси, унинг қудрати ва қадимийлигининг тасдигидир.

Азиз юртдошларим!

Бугун миллий озодлик учун курашимиз тарихидан сўз кетар экан, биринчилар қаторида буюк Хоразм ўғлонларидан **Нажмиддин Кубро, Жалолиддин Мангуберди** каби миллий қаҳрамонларимизнинг номларини зикр этамиз.

Нажмиддин Кубро Ватанимизни Чингизхон босқинидан озод қилиш учун жанг қилиб, қўлида озодлик байроғини маҳкам тутиб жон таслим этгани тарихий манбалардан маълум.

Хоразмшоҳлар сулоласининг энг машҳур вакили Жалолиддин ҳам ўн бир йил давомида мўғулларнинг ғарбий ўлкаларга бостириб киришларига тўсиқ бўлиб турди. Ғаним олдида бош эгмади, тиз чўкмади, ватан дея ҳалок бўлди.

Хоразм ва Хива тарихи халқимизнинг ёзув, илм-фан, санъат, маданият ва маънавият соҳаларидаги юксалиш босқичларини ўзида мужассам этади.

Зардўштийликнинг муқаддас китоби «Авесто» ҳам айнан Хоразмда яратилгани фикримизнинг ёрқин далилидир.

Бугун болаларимиз мактабларда ва олий ўқув юртларида

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ КИТОБИ — НЕМИС ТИЛИДА

Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китоби дунёнинг кўпгина тилларига таржима қилиниб, жаҳон жамоатчилиги томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди. Ҳақиқатан ҳам, бу асарда кўтарилган долзарб масалалар нафақат ватандошларимизни, балки бошқа мамлакатлар аҳлини ҳам бефарқ қолдирмайди. Китобда мустақилликка эришган янги давлат — Ўзбекистоннинг дунё ҳамжамиятида тутган муносиб ўрни, мавқеи, улуғ вазифаларни амалга оширишга қаратилган тараққиёт йўли теран илмий асосда баён этилган. Жаҳон ҳамжамиятининг янги аср бўсағасида дуч келаётган муҳим сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий муаммолари ечимига бағишланган ушбу китоб кўплаб хорижий тилларга таржима қилиниб, йирик сиёсий арбоблар, олимлар, иқтисодчилар ва мутахассислар томонидан чуқур ўрганилмоқда. Чунки бу китобдаги ғоя ва хулосалар назариётчининг бетараф кузатувлари эмас, балки янги типдаги сиёсий арбобнинг серқирра амалий фаолияти билан боғлиқ ҳаётий тажрибалар маҳсули эканлиги билан ҳам айниқса қимматлидир.

Германиянинг Дюссельдорф шаҳридаги машҳур «Гибир Тонис» нашриёти Ислом Каримовнинг мазкур китобини немис тилида кўп нусхада нашр этди. Асарнинг немис тилида чоп этилиши Германия жамоатчилигини Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотлар, эркин, демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш йўлида қилинаётган тарихий ўзгаришлар билан таништиришда муҳим аҳамият касб этади.

(ЎзА).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ *га обуна бўлинг!*

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

Мамлакатимизда 1998 йил учун вақтли матбуот нашрларига обуна бошланди.

Ҳар йилгидек бу йил ҳам газетамиз Сизнинг энг яқин маслаҳатдошингиз, ҳамроҳингиз бўлиб қолишига ишонамиз.

Дарвоқе, эслатиб ўтамиз: «Тошкент ҳақиқати»га обуна нархи бошқа газеталарга нисбатан бирмунча арзон.

Бизнинг нашр кўрсаткичимиз: якка обуначилар учун: 205, ташкилотлар учун: 206

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»га ёзилинг!

ВИЛОЯТ ҲАЁТИ

янгиликлар, одамлар, воқеалар

АККУМУЛЯТОР ЧИҚАРИЛМОҚДА

ЎЗБЕКИСТОН, Канада ва Россия биргаликда Ангренда барпо этган қўшма корхонага «Чотқол — БК» деб ном қўйилди.

Бу ерда республикамиз халқ хўжалигининг аккумуляторларга нисбатан ортиб бораётган талабини қондиришга ёрдам берувчи ишлаб чиқариш барпо этилди. Янги қўшма корхонада ўнлаб ишчи ўринлари ташкил этилди. Ишчилар ҳозирги вақтда автотранспортда, қишлоқ хўжалик машиналарида кўплаб фойдаланиладиган аккумулятор йиғишмоқда. Айни вақтда эскиларини таъмирлаш ҳам ўзлаштирилди.

Машкура ЗОҲИДОВА.

ТУМАН ТЎҒРИСИДА

ЯҚИНДА «Наврўз» нашриёти «Қибрай тумани» китобини нашрдан чиқарди.

Китобда туманнинг қисқача тарихи, ҳудуди, ишлаб чиқариш соҳасида ўтган йиллар давомида эришилган ютуқлар ва навбатдаги режалар, иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида қилинаётган ишлар қисқача ҳикоя қилиб берилган.

Суҳбатилла Исматиллаев муаллиф бўлган бу китоб қизиқиб ўқилаяпти.

15 МИЛЛИОН САРФЛАНДИ

Бўка туманида аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш бўйича самарали ишлар олиб борилмоқда. Кўплаб фельдшерлик-акушерлик пунктлари замонавий услубга мослаштирилиб қишлоқ шифокорлик пунктларига айлантирилмоқда.

— Шу кунгача туманимиз бўйича 8 та ҚШПлар ишлаб турипти, — дейди туман марказий шифохонасининг бош шифокори Анвар Раҳматуллаев. — Яна бир-икки кун ичида Ойхўжа Йўлдошев номидаги жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган, 3850 аҳолига хизмат кўрсатадиган янги шифохонани фойдаланишга топширишга ҳозирлаб қўйдик. 18-кўчма механизациялашган колонна қурувчилари томонидан қисқа муддатларда қуриб битказилган бу шифо маскани қурилишига 15 миллион сўм сарфланди.

Янги қишлоқ шифокорлик пунктида барча муолажа хоналари замонавий асбоб-ускуналар, дори-дармон ва турли соҳалар бўйича малакали мутахассислар билан таъминланган.

Миржалол МИРАЛИЕВ.

ТАЪМИРЛАНДИ ВА СОЗЛАНДИ

ПАХТА тозалаш заводи, момиқ фабрикаси яқин-яқинларгача атроф-муҳитни меъёрдан анча кўп ифлослантирувчи манбалар ҳисобланарди.

Уларда мавжуд бўлган тозалаш қурилмалари, айниқса, чанг тутгичлар ва бошқа шу каби асбоб-ускуналардан самарали фойдаланмаслик ҳам шунга олиб келганди. Табиатни муҳофаза қилиш қўмитамиз нозирлари бу корхоналар раҳбарларидан аҳволни бартараф қилишни қатъий талаб қилдилар. Шундан кейин уларнинг маъмуриятлари ишга киришишга мажбур бўлишди. Бу йил пахта терими бошланишига тайёргарлик даврида корхоналардаги барча тозалаш, чангни ушлаб қолувчи қурилмалар тўла таъмирланди ва қайта созланди. Натижада, ҳавога чиқаётган чиқиндиларнинг ифлослик даражаси сезиларли камайди. Аксарияти бўйича бу кўрсаткич белгиланган меъёргача келди.

Р. ҲАЙДАРОВ,
Юқоричирчиқ тумани табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси.

ОЛТИН ДАЛА ОҲАНГЛАРИ

ЧИРЧИҚ шаҳар маданият бўлимига қарашли бир қатор бадиий дасталар ўзларининг пахтакорлар ҳузурида кўрсатадиган концертлари, саҳнавий чиқишларини жамлаб махсус дастур тайёрлашди.

«Олтин дала оҳанглари» деб аталган бу дастурдан концертлар чоғида бевосита пахтазорларда ишлаётганлар орасидаги қўшиқчи ҳаваскорларни жалб этиш режаси ҳам ўрин олган.

Шу кунгача янги дастур бўйича унинг иштирокчилари вилоятимизнинг бир қатор туманларида санъатларини намойиш этдилар.

Саид САИДАҲМЕДОВ.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ БУХОРО ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

лардан бири даражасига кўтарилган Бухоро ҳам диний, ҳам дунёвий илмлар маркази сифатида ном чиқарди. Ҳазрати Баҳовуддин Нақшбанд фаолияти айнан шу йилларда кечди.

1417 йили Бухорода **Мирзо Улуғбек** қурдирган мадраса-дарвозасига **«Илм олмоққа интилиш ҳар бир муслим ва муслима учун қарзу фарздир»** деган сўзлар ўйиб ёзилганида жуда катта маъно мужассам. Худди шунингдек, 1433 йили Улуғбек томонидан Ғиждувонда барпо этилган мадраса не-не авлодларга илму маърифат зиёсини тарқатган.

Бугун ҳам замин узра савлат кўтариб турган меъморчилик обидалари, масжиду мадрасалар, савдо ва ҳунармандлар тимлари, шифохоналар ва хонақоҳлар, ҳовузлар, майдонлар Бухоро бошидан кечирган буюк тарихнинг гувоҳларидир.

Бухоро нафақат юртимиз, балки бутун Шарқнинг илм марказы бўлиб келган. **Имом Ал-Бухорий, Абу Наср Форобий, Абу Али ибн Сино, Мир Кулол, Бобои Самосий, Фағнавий, Аҳмад Дониш, Абдурауф Фитрат, Файзулла Хўжаев** ва бошқа шу каби буюк зотлар етишиб чиққан, таҳсил олган бу макон бундан буён ҳам илму фан, маърифат ва ижод бешиги бўлиб қолаверади.

Халқимиз буюк аждодларимиз мўътабар номларини, умуминсоний маънавиятга ва умуман башарият ривожига катта ҳисса қўшган, гўзал Бухорони безаб, унга бетакрор нафосат, шакл ва салобат бахш этиб турган иморату иншоотларни, масжиду мақбараларни, мадрасаларни, Ислом динининг, Шарқ фалсафасининг ўчмас қадриятларини бугунги авлодларга мерос қилиб қолдирган буюк аждодлар номини абадул-абад сақлайди.

Муҳтарам дўстлар!

Азиз меҳмонлар!

Бу йил Бухоро ва Хива шаҳарлари 2500 йиллик муборак саналарининг Парижда кенг нишонланиши, халқаро анжуман ва кўргазмалар ўтказилиши, бугунги байрам тантаналарида кўплаб хорижлик азиз меҳмонларимиз — олимлар, файласуфлар, тарихчилар ва дин пешволарининг иштирок этиши ўлкамизнинг илмий, меъморий ва маданий меросига халқаро жамоатчиликнинг тобора ошиб бораётган катта қизиқишидан далолат беради.

Тарихини билмаганнинг келажаги йўқ дейдилар. Бухоронинг бугунги қутлуғ айёми, энг аввало, ўтмишга эҳтиром ва буюк аждодларимиз хотирасига ҳурматимиз намоийишидир.

Элим деб, юртим деб, келажагини ўйлаб заҳмат чеккан, ватанимиз озодлиги йўлида курашган, миллатимиз равнақи учун умрини бағишлаган, ўзидан обод шаҳару воҳалар, бетакрор гўзал ёдгорликлар қолдирган аждодларимиз меҳнатини юзага чиқариш, уларни қадрлаш, руҳи покларини шод қилиш, эзгу ишларини давом эттириш биз учун, бугунги авлод учун ҳам фарз, ҳам қарздир.

Бухоронинг 2500 йиллиги шу юртда яшаётган ҳар бир фуқарони, жумладан, ёшларимизни бой маданий меросимизни қадрлашга, уни кўз қорачиғидек авайлаб-асрашга, юрак-юракдан ифтихор қилишга ўргатади. Ўзимизнинг бой ўтмиш меросимиздан мадад ва ибрат олишга имкон беради. Одамлар қалбида эзгулик туйғуларини уйғотиб, бугунги авлод кимларнинг авлоди, кимларнинг зоти ва ворислари эканини англашга ундайди.

Бу тантаналар биз бугун мустақилликка эришган ягона бир халқ сифатида буюк келажак сари интилаётганимиз шунчаки орзу-ҳавас бўлмай, балки халқимизнинг тарихий салоҳияти, асрлар давомидаги давлатчилиги, маданияти ва қудратидан келиб чиқиб қўйилган аниқ мақсад эканини тасдиқлайди.

Бу масаланинг яна бир томони борки, уни айтиб ўтмасдан бўлмайди деб ўйлайман. Биз бугун истиқлол йўлида, озод ва обод Ватанимизни қуриш йўлида дадил қадам қўяётган дамларда, бизнинг шу интилишларимизни кўролмайдиган, йўлимизни тўсиб олмоқчи бўлган ёвуз кучлар тарихимизни чалғитиб кўрсатишга, ёлғон гапларни кўтаришга, шу саховатли ерда яшаётган миллат ва элатлар орасига адоват уруғини сепишга ҳаракат қилаётганларнинг тўғри баҳосини бермоғимиз даркор. Шунинг учун ҳам тарихий ҳақиқатни билиш, уни муҳрлаш, ёш авлодга холисона етказиш чуқур маънога эга.

Бу шундай ҳақиқатким, баъзи ашаддий миллатчилик йўлига ўтиб олган, ўзгаларни кўролмайдиган, ҳасад билан яшайдиганларнинг кучини қирқади, бошқаларнинг тинчлигини бузиш ниятида осойишта тараққиёт йўлига ғов бўладиганларнинг томирини қирқади. Фарзандларимизнинг кўзини ҳақиқатга очиб беради. Ҳақиқий тарих **«Куч—адолатда»** ҳикматининг нақадар тўғрилигини исботлайди.

Халқимиз ўтмишининг ажралмас қисми бўлмиш Бухоро тарихи шукуҳли ва муборак кунлар билан бир қаторда жуда оғир ва мусибатли дамларга ҳам гувоҳ бўлди. Кўплаб босқинларни бошдан кечирди, неча марта вайрон этилди, ўт ичида қолди. Бу муқаддас тупроқда бегуноҳ қонлар тўкилди, муҳташам обида, минора ва азиз-авлиёларнинг қабрлари оёқ ости қилинди. Аммо бухороликлар ўз она шаҳарларини мардонавор ҳимоя этдилар ва неча бор қайта қурдилар, тикладилар.

Сўнгги мустамлака замонида Бухорога бўлган муносабат ҳаммамизга маълум. Инқилоб баҳонасида бу шарофатли шаҳар обидалари яна бир бор вайрона этилди, унинг асл фарзандлари қатағон қилинди. Халқ ва унинг моддий-маънавий меросига кўрсатилган бундай муносабат собиқ шўролар тузумининг қанчалик ғайриинсоний ва адолатсиз эканини кўрсатади.

Муҳтарам жамоа!

Ҳар бир халқ ўз юртига ҳақиқий эга бўлганда унинг тарихи ва салоҳияти бўй-бастини, унинг гўзаллигини дунё кўз ўнгида тўла-тўкис намоён эта олади. Бугун бу қадим шаҳар тўйи дунё миқёсида кенг нишонланаётган экан, бу ҳам истиқлолимиз шарофатидир.

Истиқлол кўҳна Бухоро ҳаётига янги бир нафас олиб келди. Бухоро вилояти ва шаҳрида бугунги кунда замонавий саноат, қишлоқ хўжалиги, илм-фан, маданият ва санъат янги юксалиш йўлига кирди. Бухоро юртининг қиёфаси йилдан-йилга ўзгармоқда, янги шукуҳ топмоқда.

Бухоро нефтни қайта ишлаш корхонасининг ишга тушгани дунё аҳли тарафидан муҳим воқеа сифатида эътироф этилди. Шаҳар ва вилоятда жуда катта қурилиш ва ободончилик ишлари олиб борилмоқда.

Бухоро деҳқонлари ва миришкорлари ўз саховатли меҳнати билан Ватанимиз тараққиётига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Бухоронинг тенгсиз зардўзи либослари, олтинга тенг пилласи, қоракўл терилари жаҳон бозорида муносиб баҳосини олмоқда.

Шарқ меъморчилик санъатининг ноёб намуналари бўлган барча қадимий обидалар мустақиллик шарофати билан яна асл шаклига қайтмоқда.

Бухоронинг ва бухороликларнинг яна бир катта ютуғи шундаки, бугун бу табаррук заминда турли миллату динга мансуб кишилар — тожиклар, туркманлар, руслар, яҳудийлар, қозоқлар, корейслар, арманлар ва бошқа ўнлаб миллат вакиллари ўзбеклар билан бирга қўлни-қўлга бериб, дўстона, аҳил, ҳамкор ва ҳамжиҳат бўлиб яшамоқдалар.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, мард ва танти, ғурури баланд, илмпарвар ва меҳнатсевар Бухоро аҳлига халқимиз номидан, шахсан ўз номимдан миннатдорлик изҳор этишни ва уларга чуқур таъзим қилишни ўзимнинг муқаддас бурчим деб биламан.

Азиз ватандошлар!

Замонлар ўтар, йиллар, асрлар ўтади. Ҳеч шубҳа йўкки, фарзандларимиз, невараларимиз, келажак насллар Бухорога, унинг қадим тарихига қайта-қайта мурожаат этадилар.

Ватанимизни озод ва обод қилиш учун курашда қурбон бўлганларни, мустақиллик иморати пойдеворига биринчи ғишт қўйган ота-боболарини сира унутмайдилар.

Янги ўсиб келаётган авлодларимиз ўз тарихини, юртини, азиз-авлиёларини, осори атиқаларини бошига кўтариб, шу тариқа миллий туйғу, миллий ғурур, миллий ифтихор ҳиссиётини кўкка кўтариб, умумбашарий қадриятлар хазинасига ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшадилар.

Азиз дўстларим, ватандошларим!

Сизларни яна бир карра Бухорои шарифнинг қутлуғ тўйи билан чин кўнгилдан табриклайман!

Барчамизга аждодларимизга муносиб, яна минг йилларга давомдор буюк ишлар қилиш бахти насиб этсин!

Яратганнинг ўзи бизнинг барча эзгу ишларимизда мададкор бўлсин!

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХИВА ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ МАРОСИМДАГИ ТАБРИК СЎЗИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

ўрганадиган **алгебра, алгоритм** каби кашфиётларга асос солган **Муҳаммад Мусо ал-Хоразмий** бу гўзал воҳа номини дунёга машҳур этган.

Атлантика уммони ортида Америка қитъаси борлигини **Христофор Колумб**дан 500 йил олдин башорат этиб, ҳаттоки унинг харитасини чизиб қолдирган буюк аждодимиз **Абу Райҳон Беруний** мана шу муқаддас заминда туғилган.

Маккаи Мукаррама Амири Ибн Ваҳҳос Х асрда яшаб ўтган яна бир буюк ватандошимиз — араб тилининг мукаммал грамматикасини яратган инсонни улуғлаб: **«Дунёдаги барча қишлоқлар жамланиб, Хоразмнинг биргина Замахшар қишлоғига фидо бўлса арзийди. Чунки бу қишлоқ минг йилларда бир марта келиши мумкин бўлган буюк Маҳмуд Аз-Замахшарийдек алломани дунёга келтирди»,** деб тасанно айтган эди.

Бундан минг йил муқаддам одамзот тарихидаги илк академиялардан бўлмиш — **Маъмун академияси** Хоразм заминида ташкил топгани билан ҳар қанча фахрлансак арзийди, албатта. Ўйлайманки, биз Маъмун академиясини Хоразм заминида қайтадан ташкил этсак, кўп улуғ иш бўлар эди.

Хоразм ва Хива заминида яшаган **Паҳлавон Маҳмуд, Султон Вайс, Носириддин Рабғузий, Сулаймон Боқирғоний, Баҳовуддин Валад ва унинг буюк фарзанди Жалолиддин Румий, Абулқосим Али Хоразмий, Исмоил Журжоний, Сирожиддин Саккокий, Мунис, Огаҳий, Баёний, Сафо Муғанний, Чокар, Шерозий, Ҳожихон, Бола бахши** каби ўнлаб ва юзлаб алломалар, шоирлар ва санъаткорлар номини биз — бугунги авлод вакиллари чексиз эҳтиром билан тилга оламиз ва бошимизга кўтарамиз.

Биз бугун Хиванинг 2500 йиллик тарихига назар солар эканмиз, тарихнинг энг суронли даврларида ҳам аждодларимиз озодликка, маърифатга, яратувчиликка интилиб яшаганларига гувоҳ бўламиз. Бугун салобат билан кўкка бўй чўзиб турган тарихий ёдгорликлар, нодир обидалар ва осори атиқалар шундан далолатдир.

Зеро, қадим замонларда Шарқ ва Ғарбни туташтирувчи Буюк ипак йўли мана шу макондан ўтган. Бу йўл нафақат савдо кўприги вазифасини бажарган, балки узоқ асрлар давомида турли миллат ва мазҳабларга мансуб кишиларни ўзаро яқинлаштирган, турли халқларнинг илму фанини, маданиятларини ўзаро бойитган.

Ҳар қандай миллат ҳам Хивадай масканни яратгани ва асрлар мобайнида эъзозлаб сақлагани учун ғурурланишга ҳақлидир. Чунки Хива юртимизнинг зийнати бўлиб қолмай, умумбашарий цивилизация учун ҳам хизмат қилган, бундан буён ҳам хизмат қилади. Ичанқалъа ва Дишанқалъа мажмуи, хусусан, Шерғозихон, Муҳаммад Раҳимхон, Исфандиёрхон мадрасалари халқимизнинг асрлар давомида авлоддан-авлодга ўтиб келаётган юксак салоҳияти, нафис маҳоратига, миллий маданиятимизга қўйилган бебаҳо ёдгорликдир.

Азиз ватандошлар!

Фурсатдан фойдаланиб, яна бир масалага диққатингизни қаратишни истардим. Мустамлакачилик йилларида халқимизнинг сиёсий тарихи ҳар томонлама ерга уриб келинди, таъқиб остига олинди. Бутун жаҳонга номи кетган алломаларни ва мутафаккирларни саводсиз, жоҳил, илму маърифат душмани деб таҳқир этишга уриндилар.

Барчамизга яхши маълум: Хиванинг мадрасаларида илм-фан чўққиларини забт этган, мана шу зиё ва билим масканларида таълим олган олим-мутафаккирлар, дин пешволари нафақат Ўзбекистон ва Ўрта Осиё тарихида, дунёнинг узоқ-узоқ юртларида ҳам ўз мўътабар номларини, ўчмас изларини қолдирганлар. Буни ҳеч ким инкор қила олмайди деб ўйлайман.

Минг бора шукроналар бўлсинким, адолат яна қарор топди. Буюк аждодларимизнинг номлари яна тикланди.

Ватанимиз тарихида сиёсий жиҳатдан қудратли, иқтисодий фаровон салтанатлар бўлганига ва уларда илм, маданият-маърифат кенг ривож топганига бугун ҳеч ким шак келтиролмайди.

Шу маънода, хоразмшоҳлардан **Отсиз, Текиш, Эл Арслон, Султон Муҳаммад,** Хива хонларидан **Абулғозий Баҳодирхон, Муҳаммад Раҳимхон (Феруз)** ва бошқаларнинг фозил инсонлар, маърифатли ва етук сиймолар бўлганларини эслаб ўтишимиз жоиздир.

Муҳтарам дўстлар!

Бугунги тантаналар — қадимий Хиванинг 2500 йиллик тўйини нишонлашимиз маънавий ислоҳотларимизнинг узвий бир қисмидир.

Хиванинг тўйи ёш авлод қалбида ўзлигини англаш, бебаҳо меросимизга ворислик, халқ яратувчилик даҳосига ҳурмат, бунёдкорлик ишларига рағбат туйғуларини уйғотишига ишонаман. Хиванинг тўйи халқимизнинг ўз ўтмишига, миллий қадриятларга самимий иззат-эҳтиромини янада кучайтирмоғи муқаррар.

Биз бугун ҳар бир интилиш — ташаббусимизда, олдинга қўйилган ҳар бир қадамимизда аждодларимизнинг уйғоқ ва мададкор руҳини сезиб турибмиз.

Шу нуқтаи назардан, Хиванинг тўйи фақатгина тарихимизнинг бебаҳо саҳифаларини тиклаш, маданиятимизни бойитиш йўлида хизмат қилиб қолмай, балки бевосита олий мақсадимиз — келажаги буюк давлатимиз пойдеворини шакллантириб, ўзимизнинг миллий анъаналаримизга суянган дастурлар асосида тараққий топган демократик давлатлар қаторида жаҳон ҳамжамиятига кириб боришига хизмат қилажак.

Мен шуни алоҳида ғурур ва мамнуният билан айтаманки, асрий ва бетакрор обидалар, минг йиллик анъаналар билан бир қаторда, Хоразмнинг яна бир улуғ ва улкан бойлиги бор. Бу бойлик — шу муқаддас заминда яшаб келаётган оқ кўнгил, бағри кенг, меҳмондўст, лафзи ҳалол инсонлардир. Хоразмни Хоразм қилиб, унинг шуҳратига шуҳрат қўшиб, довруғини дунёга таратаётган шу элнинг ақл-заковати, омилкорлиги, билим ва тажрибаси, сабот-матонатидир.

Қадимдан деҳқончилик маданияти гуркираб ривожланган Хоразмнинг миришкор деҳқонлари салоҳияти тўғрисида алоҳида тўхташни истардим.

Ўзингиз ўйланг, милоддан аввалги VIII-VII асрлардаёқ узунлиги 60-70 километр, эни 35-40 метр бўлган каналлардан иборат мураккаб ва улкан сунъий суғориш тизимларини яратиб, деҳқончилик қилган кўҳна Хоразм аҳли заковати ва матонатига қойил қолмай бўладими.

Қуш учса қаноти куядиган Қорақум саҳроси билан йил ўн икки ой мардона олишиб, ҳар бир томчи сувни гавҳардек авайлаб мўл ҳосил етиштириш ҳар қандай деҳқоннинг ҳам қўлидан келавермайди. Бунга фақатгина деҳқончилик илмининг пири бўлиб кетган хоразмлик миришкорларгина қодир.

Агар мендан ҳақиқий қаҳрамонлик намунаси нима, деб сўрашса, хоразмлик оддий деҳқоннинг ҳар кунлик меҳнати қаҳрамонликдир, деб жавоб берган бўлардим.

Мана бу йил ҳам Хоразм аҳли пахта тайёрлаш бўйича йиллик режани мамлакатимизда биринчи бўлиб адо этди. Бу ғалаба ҳақиқатан ҳам ватанимиз нишони бўлмиш гўзал Хиванинг 2500 йиллик тўйига муносиб туҳфа бўлди.

Бугунги фурсатдан фойдаланиб, сиз — азиз Хоразм деҳқонларини, барча Хоразм аҳлини мана шу тўёна билан яна бир карра муборакбод этишга рухсат бергайсиз.

Буюк аждодлар хотирасига чексиз ҳурмат-эҳтиром хоразмликлар табиатининг ўзига хос жиҳатидир. Воҳа аҳли мустақиллик йилларида яна бир эзгу ва савоб иш билан мамлакатга намуна бўлди: вилоятда халқимизнинг атоқли намояндалари шарафига 20 дан зиёд боғлар бунёд этилди. **Навоий боғи, Қодирий боғи** каби жозибадор гўшалар ижод ва яратувчилик туйғусига ошно бўлган ҳар бир инсонни бағрига чорламоқда.

Иқтисодиётнинг бошқа соҳаларида ҳам хоразмликлар шахдам қадамлар қўймоқда. Мамлакатимиздаги энг йирик қанд заводи қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда, қанча-дан-қанча янги корхоналар ишга тушмоқда. Урганч аэропорти қайта таъмирланди. Урганчдан то Хивага қадар 34 километрли троллейбус йўли ишга тушди.

Хива шаҳри таъмирланиб, янги чирой ва сайқал касб этди. Бу хайрли ишлари учун Хоразмнинг саховатли қурувчи ва меъморларига, барча меҳнаткашларига самимий ташаккур билдириб, уларга сиҳат-саломатлик, эзгу ишларида омад тиламоқчиман.

Муҳтарам дўстлар!

Азиз меҳмонлар!

Биз, Ўзбекистон аҳли, шуни яхши англаймизки, **дунёдаги барча халқларнинг келажаги башарият ўзининг бутун тарихи давомида яратган буюк умуминсоний қадриятларни чуқур англаш, авайлаб-асраш ва янада ривожлантиришга боғлиқдир.**

Янги минг йилликка қадам қўяр экан, улуғ маданий ва маънавий анъаналарнинг вориси бўлмиш бизнинг халқимиз ўз истиқболини дунё ҳамжамиятига кириш, бутун сайёрамизда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш билан чамбарчас боғланган ҳолда кўради.

Бугун ўтказилаётган тантаналар ҳам, бу тантаналарда жаҳоннинг турли минтақаларидан келган буюк олимлар, тарихчилар, давлат ва жамоат ташкилотлари арбоблари, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, ЮНЕСКО раҳбариятидан ваколатли меҳмонлар қатнашаётгани ҳам бунинг яққол далолати ва исботи деб биламан.

Хивадаги мангуликка дахлдор обидалар ўзбек халқининг насл-насаби қадимий ва мўътабар эканлигини дунёга кўз-кўз қилиб турибди. Биз бундан ғурурланиш билан бир қаторда, зиммамизда чуқур маънавий масъулият юкини ҳам ҳис этмоғимиз даркор.

Бу масъулият — отамерос юртимизни жон-дилдан севиш, асраб-авайлаш, келажак авлодларга янада гўзал, янада обод қиёфада етказиш бурчидир.

Шундай муқаддас ва мўътабар диёрда туғилишнинг ўзи катта бахт.

Комил ишонч билан айта оламанки, бизнинг озодлигимиз, ҳуррийатимиз қудрати билан бутун мамлакатимиз, жумладан, Хоразм воҳаси ҳам ҳадемай ўз тараққиётининг янги ва юксак даврига киради.

Бу табаррук заминдан етишиб чиқадиган юзлаб хоразмийлар, берунийлар, замахшарийлар ўзларининг тенгсиз салоҳияти билан жумлаи жаҳонни ҳайратга солади. Ўзларига қанот берган Хоразм диёри шон-шуҳратига муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Бизнинг бугунги бунёдкорлик ишларимиз, ҳаётнинг барча соҳаларида амалга ошираётган ислоҳотларимиз, буюк тарихимиз, беқиёс маънавий меросимиз ана шу ишончга мустаҳкам пойдевор бўлиб хизмат қилади.

Азиз ватандошларим, дўстларим!

Хиванинг қутлуғ тўйи билан ҳар бирингизни яна бир карра чин дилдан қутлаб, барчангизга энг эзгу тилакларимни изҳор этаман!

Она Ўзбекистонимиз, муқаддас Хоразм замини гуллаб-яшнасин, файзу баракага тўлсин!

Ўтмиши шарафли, бугуни саодатли, келажаги абадий шаҳар — миллатимизнинг фахру ифтихори бўлмиш гўзал Хивамиз дунё тургунча турсин!

Халқимизнинг, миллатимизнинг шон-шуҳрати янада зиёда бўлсин!

Бахт, омад — ёримиз, Оллоҳ — мададкоримиз бўлсин!

Жаҳонда нима гап?

◆ МАЪЛУМКИ, собиқ Заирда бўлган фуқаролар уруши пайтида жуда кўплаб қочоқлар ҳамда бошқа одамлар мазкур мамлакат худудида ўлдирилган эди. Бу мудҳиш воқеаларни текшириш мақсадида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти махсус гуруҳ юборишни режалаштирган эди. Бироқ, Конго Демократик Республикаси Президенти Лоран Кабила бу тадбирга унчалик рўйхушлик кўрсатмади. Руандалик қочоқлар ва бошқа фуқаролар ўлимида у бизнинг айбимиз йўқ, деган фикрни билдирди. Шундай бўлса ҳам АҚШ давлат котиби М. Олбрайт хоним КДРга махсус делегация юбориб, Лоран Кабиланинг текширувга розилик беришини юзага чиқармоқчи бўлмоқда. Ана шу мақсад доирасида АҚШнинг БМТдаги доимий вакили Б. Ричардсон, махсус элчи Г. Уолп ва вакиллар палатаси аъзоси Д. Пейн бугун-эрта Киншасага йўл оладилар.

◆ ЯҚИН Шарқдаги тинчлик жараёни музокараларини жонлантириш учун АҚШ давлат департаментининг махсус мувофиқлаштирувчиси Деннис Росс шу ҳафта давомида ушбу минтақага сафар қилди. У муваққат қўмита фаолиятини фаоллаштириш, хавфсизлик тадбирларини кучайтириш, араб ерларида қўрғонлар қуриш жараёнини тўхтатиш, Исроил қўшинларини Фаластин ерларидан олиб чиқиб кетиш, Ал-Қуддус (Иерусалим) мақомини белгилаш масалалари юзасидан музокаралар олиб боради.

◆ БИРЛАШГАН Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 185 нафар аъзоси ушбу ташкилотнинг энг нуфузли маҳкамаси — Хавфсизлик Кенгашига янги муваққат аъзо давлатларни сайлади. Эндиликда Габон, Гамбия, Бахрайн, Словения ҳамда Бразилия давлатлари икки йиллик муддат билан Хавфсизлик Кенгашига аъзо бўлдилар. Улар ўз фаолиятларини 1998 йилдан бошлайдилар. Тинчлик ва барқарорликни қўллаб-қувватлаш масалалари билан шуғулланувчи ушбу кенгашнинг қарорлари бошқалар учун бажарилиши мажбурийдир.

◆ ОВРУПО Иттифоқи вакиллари билан Америка Қўшма Штатлари делегацияси ўртасида бўлиб ўтган музокараларда АҚШ томони Куба, Эрон, Ливия билан ҳамкорлик қилаётган чет элларнинг фирма ва компанияларига қарши қўлланадиган жазо чораларини енгиллатишга унамади. Вазият шу тариқа қалтислашганидан сўнг Оврупо Иттифоқи томони музокараларни тўхтатиб қўйди.

Шундай бўлиши табиий эди. Чунки, АҚШда қабул қилинган «Хелмс — Бертон» ва «Алфонсо Дамато» қонунлари Эрон, Ливия ва Кубага белгиланган миқдордан зиёд сармоя киритган фирма ва компанияларга қарши жазо чоралари қўллашга қаратилган. Бу эса айрим Оврупо мамлакатлари манфаатларига мос келмаётир.

◆ КУНИ кеча Тожикистонда қабул қилинган умумий авф тўғрисидаги қонунга биноан мамлакат қамоқхоналарида ётган 86 нафар муҳолифат аъзоси ҳибсдан озод қилинди. Мазкур тадбир Тожикистон ҳукумати билан миллий ярашув комиссияси ўртасидаги ҳамкорликнинг амалий натижасидир.

(ЖАҲОН ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

Пахта — 97

ТЕЗКОР ГУРУҲ ХАБАР ҚИЛАДИ

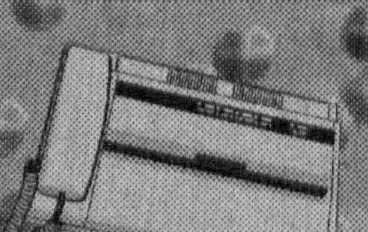

«РОВАТАК»НИ ҚУТЛАШДИ

ЎТГАН КУНИ Ўртачирчиқ тумани ҳокимлиги ва қўшни хўжаликлар раҳбарлари «Роватак» деҳқон-фермерлар хўжалиги пахтакорларини йиллик режаларини ошириб адо этганликлари билан табрикладилар.

Давлатга 1700 тоннадан зиёд хомашё топширилди. Ҳосилдорлик гектарига 26,7 центнерни ташкил этди.

Мавсум давомида Тоҳир Жўраев, Рашид Тўхтаев, Манноб Бердиқулов, Илҳом Курбонхўжаев бошлиқ бригадалар мунтазам олдинда бордилар. Катта хирмонга Йўлдош Мирзақулов, Муҳиддин Зиёвиддинов, Муҳаммадали Шодиев каби механизаторлар, Ҳидоят Собирова, Насиба Носиржонова, Ҳамида Жалолова сингари кўпмингкилограммчи теримчилар катта ҳисса қўшдилар.

Шу кунларда «роватак»ликлар ҳосилдорликни 30 центнерга етказиш учун теримни қизғин давом эттирмоқдалар.

Саидвали ҲАСАНОВ.

БИРИНЧИ ҚАЛДИРҒОЧ

Файзулла ака охирги тиркамани жўнатаркан, белбоғи қатларини очиб чанг қўнган юз-кўзларини артди-да, енгил тин олди. Унинг хомчўти бўйича буниси 302—тонна пахта эди. Шундай қилиб, мана шу бир тиркама пахта бригаданинг йиллик режаси палласи шайнини тўғрилаган салмоқли ҳисса бўлди.

«Гулистон» жамоа хўжалигининг қир-адирларга жойлашган бригадаси аъзолари йиллик маррага етиб келгунича озмунча меҳнат қилишдими. Май ойининг бошларида кучли дўл ёғиб, экинларни пайҳон қилиб кетганида Файзулла Маъдиев бригада аъзоларини тўплаб, ўн кун ичида барча майдонларда чигитни қайта экиб олганди. Орадан кўп ўтмай яна жала ва дўл уларнинг меҳнатини йўққа чиқарди. Июнь ойи бошларида чигитни учинчи бор қайта экишди. Ўшанда Файзулла аканинг тажрибали деҳқон эканлиги кўринди, ғўзаларни озиқлантириш, қатор ораларига ишлов беришни агротехника талабларига риоя этиб, сифатли қилиб ўтказишди. Август ойи ўрталарига келгачгина ғўзаларнинг қолоқлиги барҳам топиб, мана-ман деган бригаданинг экинига тенглашиб олди. Ҳосил мўл бўлди.

Бригада аъзолари ўзаро маслаҳатлашиб, пахта йиғим-теримини ҳосилнинг 90 фоиз қисми очилиб бўлгачгина ўтказишга қарор қилдилар.

Белгиланган кунда эса ҳамма этак боғлаб далага чиқди. Юксак уюшқоқлик, кишиларни меҳнатига яраша рағбатлантириш, терилган пахта учун иш ҳақи вақтида берилаётгани сабабли терим тез суръатлар билан олиб борилди. Мана, ниҳоят, бугун бригада ҳар гектар ердан 26,5 центнердан ҳосил топшириб, эл-юрт олдида юзини ёруғ қилди. Бу ютуқда барча теримчиларнинг ҳам, механизаторларнинг ҳам муносиб улушлари бўлди, албатта. Қайта-қайта чигит эккан, қатор ораларига сифатли қилиб ишлов берган механизатор Эгам Жўраев ва Шариф Исаевларнинг ҳар бири шу кунгача 70—75 тоннадан, теримчилардан Раҳима Қаршибоева, Жамол Исаевлар эса икки тоннага етказиб пахта теришди.

Файзулла Маъдиев даладаги ҳосилни чамалаб, ҳосилдорликни гектар бошига 30 центнерга етказишга имконият борлигига ишонч ҳосил қилди.

Раҳим ҚОДИРОВ.

ОТАЛАР ИБРАТИ — ҲОСИЛНИНГ БАРАКАСИ

Агарда ҳақиқий деҳқонга эрк берилса, унинг тажрибаси, маҳорати тан олиниб, ишонч билдирилса, у эзгу ишларга қодир эканлигини амалда исботлайди. Чиноз туманидаги Турсунбой Эрназаров номли жамоа хўжалигида ана шундай ҳолат юз берди.

Гап шундаки, хўжалик ҳар йили йиғим-теримда оқсарди. Хўжалик бошқаруви раиси Шоқосим Бердиев бу ҳақда кўп ва хўп ўйлади ва ниҳоят хўжаликда кўп йил ишлаб, обрў орттирган отахонларни йиғиб маслаҳатлашди, пудратчи бўлиб ишлашга даъват этди. Ҳар бирига баҳоли-қудрат ер берди, астойдил қараб берасизлар, сизларнинг ибратингиз бошқаларни ҳам руҳлантириб юборса ажаб эмас, деди.

Шундай ҳам бўлди. Нафақахўр отахонлар ёшларга бош-қош бўлиб, ўзларига бириктилган 5—10 гектарлик майдонларда пахтадан юқори ҳосил етиштирдилар. Йиғим-теримда ҳам уюшқоқлик кўрсатдилар. Уларнинг ибрати ҳосилга баракот, теримга суръат бахш этди. Шунинг шарофатиданми хўжалик бу йил йиғим-теримда пешқадамлик қилаётир.

Суратда: (чапдан) пудратчи отахонлардан Назирқул Бўрибоев, Убайдулла Баракаев, Ҳайдарали Роҳаталиев, Исмат Қурбонназаров, Исмат Қаюмов, Тўрақул Алиевларни кўриб турибсиз.

Абдужалил РАҲИМОВ олган сурат.

Вилоят туманларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1997 йил 21 октябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Биринчи устун — туманлар, иккинчи устун — бир кунда, учинчи устун — мавсум бошидан бери

Юқоричирчиқ	2,55	92,30
Ўртачирчиқ	2,01	90,82
Чиноз	1,09	78,49
Янгийўл	1,56	76,38
Бўка	1,72	74,61
Бекобод	1,09	71,58
Пскент	1,15	65,99
Қуйичирчиқ	2,02	63,90
Оққўрғон	4,00	54,51
Вилоят бўйича	1,97	72,87
1996 йилда бўлган эди	1,66	67,81

«ТОШОВУЛ» МАРРАДА

«ТОШОВУЛ» жамоа хўжалиги Қуйичирчиқ туманида биринчи бўлиб пахта тайёрлаш режасини адо этди.

751 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 28 центнердан, жами 2040 тонна ҳосил топширилди. Хўжаликда йиғим-терим давом этяпти. Шу кунларда 816 киши пахта термоқда. 18 та терим машиналаридан самарали фойдаланилмоқда. Ҳозиргача 105—115 тоннадан пахта топширган механик ҳайдовчилар Танишбек Қурбоқов ва Кенжали Олтибоев кунига агрегати бункеридан 4—5 тоннадан ҳосил тўкмоқдалар.

— Яхши нав, илғор технология ва йиғим-теримни тез ўтказиш тадбирлари мўл-ҳосил етиштириш ва мавсумни муваффақиятли ўтказиш имконини берди, — дейди хўжалик бош ҳосилоти Эрдали Юнусов. — Барча майдонларга экилган «С—65—24» навли пахта чигити мағзи тўқ, серҳосил бўлди. Келгуси йилни кўзлаб шу навдан 345 тонна уруғлик тайёрлаб қўйдик. Булардан ташқари 100 гектар ерда плёнка остига чигит эккандик. Биринчи теримдаёқ гектаридан 29 центнердан ҳосил олдик. Оллоберган Тўйчибоев, Ҳайитбой Давронов, Ўсканбой Абдусаматов бошлиқ бригадаларда плёнкали ерлардан 30—34 центнердан хирмон кўтарилди. Шуни эътиборга олиб, келгуси йилда андижонча усулда пахта етиштириладиган майдонларни камида икки баравар кўпайтирамиз.

Даврон АҲМЕДОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ФАРЗАНДИ ЭДИ

ХОТИРА

ЭЛ-ЮРТГА танилган, М. Мусахоновдек давлат ва жамоат арбоби ҳақида хотира ёзиш нақадар масъулиятли, мураккаб ва нозиклигини чуқур ҳис этиб турибман. Чунки, бир томонда Мирзамаҳмуд Мусахоновнинг кўп қиррали фаолияти, давлат миқёсида олиб борган катта ишлари, кенг жамоатчилик эътирофи, иккинчи томонда ўша даврдаги вазият, зиддиятлар, қарама-қаршиликлар, айниқса, унинг кексайган чоғида бошига тушган оғир фалокат, машъум воқеалар: қамоқ, тергов, хўрлик, камситишлар, қийноқ азоблари, суд, озодликка чиқиш!!!

М. Мусахоновнинг юқори лавозимлардаги, жумладан, Тошкент вилоятига раҳбарлик пайти ҳамма республикаларга Марказдан туриб ягона раҳбарлик қилиш, унга тобелик сиёсати ҳукмрон бўлган давр эди. Ахир худди шу ҳукумат, шу тузум, шу сиёсат туфайли вужудга келган зўравонлик — пировард натижада минглаб ўзбекистонликларни, жумладан ўзини ҳам оёқости қилиб, шу қадар топталишини етти ухлаб тушида ҳам кўрмаганлигини тан олмай бўладими?

Мана, унинг таржимаи ҳолидан баъзи маълумотлар: 1912 йил 22 октябрда туғилди. Олий маълумот олди, енгил саноат соҳасида малакали мутахассис бўлиб етишди. Фарғона ва Тошкент тўқимачилик комбинатларида, республика партия ва совет идораларида турли раҳбарлик лавозимларида ишлади. 1970 — 1985 йилларда Тошкент вилояти партия қўмитасини бошқарди.

...1966 йилдаги Тошкент зилзиласини эслаб кўрайлик. Мана Мирза ака хотирасидан келтирилган айрим рақамлар: ўшанда пойтахтимизда 37 минг бино, 95 минг хонадон, 600 дан ортиқ болалар тиббиёт муассасаси, мактаблар, ўқув юртлари, 700 га яқин савдо ва умумий овқатланиш корхонаси, 300 та маиший хизмат биноси, кўплаб турли меъморий бинолар вайрон бўлди ва қаттиқ шикастланди. 300 мингдан ортиқ аҳоли бошпанасиз қолди. Ер силкиниши 800 мартадан ортиқ такрорланди.

Худди ана шу оғир дамларда М. Мусахонов зилзила оқибатларини тугатиш бўйича республика комиссиясининг раиси сифатида алоҳида жонбозлик ва фидойилик кўрсатди, ташкилотчилик қобилиятининг янги-янги қирраларини намойиш этди...

Кўпчилик М. Мусахоновни 15 йил давомида Тошкент вилоятига раҳбарлик қилганини яхши билади. Унинг ўзига хос раҳбарлик услуби бор эди. Аввало, ўзига ва бошқаларга ўта талабчанлигини алоҳида қайд этмоқ лозим. Раҳбар кадрларни танлаш, уларни эҳтиёт қилиш, бирон масалада бир неча мутахассиснинг фикр-мулоҳазасини эшитиб, чуқур таҳлилдан ўтказгач, узил-кесил хулосага келиш одати борлигини яхши эслаймиз.

Ана шу йиллар давомида Тошкент вилоятида халқ хўжалигининг турли тармоқларини ривожлантириш соҳасида катта ташкилий ишлар амалга оширилган эди.

Мирза аканинг шахс сифатидаги ибратли хислатларидан бири — унинг халқчиллиги эди. У вилоят қон томирларининг қандай уриётганлигини синчковлик билан кузатиб турарди. Дала кезиш, оддий деҳқонлар, хўжалик раҳбарлари, чорвадорлар, мутахассислар билан доимий мулоқотда бўлиш унинг одати эди. Ана шу кўрган-билганлари асосида ҳақиқий аҳволдан доим хабардор бўлиб турарди. Унинг назаридан маданият, маърифат, адабиёт ва санъат масалалари ҳам четда қолмасди.

Хизмат бурчим туфайли оммавий ахборот воситалари фаолияти билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан суҳбатлашиб қолардик. Мирза ака ана шундай пайтда газеталардаги чиқишларни мунтазам ўрганиб бориш, айниқса, танқидий мақолаларни ўз «эга»ларига етказиш, газета ходимларига амалий ёрдам бериш, уларни қўллаб-қувватлаш лозимлигини алоҳида уқтириб турарди, зарурат туғилганда журналистларни қаттиқ ҳимоя қиларди.

Мана, бир мисол: вилоят газетасида муҳаррир эдим. Газетада кетма-кет жиддий танқидий мақолалар босилди. Уларда санъат, маданий ҳаёт ва қурилиш-ободончилик соҳасида рўй бераётган катта нуқсонлар хусусида фикр юритилганди. Бу танқидий мақолалар собиқ Марказкомнинг собиқ котибасига ёқмабди. Сабаби — танқид остига олинганлардан бири унга шикоят қилиб борибди. Шу билан «ёмон отлиқ»қа чиқиб қолдик. Тушунтириш хати ёзишни талаб қилишди, дўқ-пўписалар, кўркитишлар, тазйиқларни авж олдиришди. «Десантчи»лардан бирининг талаби билан муҳаррирни муҳокама этиб, «кўзини очиб» қўйишадиган бўлишди.

Мирза ака ҳузурига кирдим. Иш столида бир нечта газета. Юқорида айтилган мақолаларнинг айрим жумлалари қизил қалам билан чизиб қўйилганига кўзим тушди.

— Ўқиб чиқдим, — деди у газеталарга ишора қилиб. — Менимча, ваҳима қиладиган жойи йўқ. Қўяверинг, парво қилманг, энг муҳими ҳақ гапни айтиш, ростгўйлик, танқид шунақа, бировга ёқади, бировга ёқмайди. Мени ҳам чақиришди, ўз фикримни айтдим, ҳеч қандай муҳокамага ҳожат йўқ. Қўрқадиган одам газетада ишламайди... Мендан жамоангизга салом айтинг...

Албатта, бу мисоллар М. Мусахонов даврида газета ҳаётида рўй берган воқеаларга доир хотирамда муҳрланиб қолган кичик лавҳалар. Лекин, бизга нисбатан кўпни кўрган, унинг кундалик ишларидан, услубларидан яхши хабардор бўлганлар хотирасида яна қанча-қанча воқеалар, эсдаликлар борлиги шубҳасиз.

Раҳматли Мирза ака ана шундай эслаб, эъзозлашга арзийдиган инсон эди.

...Биз юқорида М. Мусахоновнинг таржимаи ҳолидан маълумот бериб, унинг катта ишларини тилга олгандиқ. Хўш, ана шундай масъулиятли лавозимларда ишлаган, бутун умрини, онгли ҳаётини, билим ва тажрибасини, ақл-идрокини, қўйинг-чи, борлиғини ўша даврга бахшида этган бу фидойи инсоннинг қадр-қиммати, оқибатда нима бўлди?

Ҳамма гап шундаки, у ўша тоталитар даврда вояга етиб, улғайган арбоблардан бири эди. Худди шу даврда кечган оқимнинг қурбони бўлди: Марказдан туриб ҳукмронлик сиёсатини ўтказаётганларнинг фатвоси, зўрлиги туфайли ўзбошимчаликни авж олдирганларнинг битта имо-ишораси билан кексайган чоғида «ўзбеклар иши», «пахта иши» деб аталган машъум даҳшатли уйдирмалардан иборат фожиага дучор бўлди, қадр-қиммат, инсоний ҳуқуқлари оёқости қилинди.

Мен М. Мусахоновнинг ҳибсга олиниши, Гдлян ва Ивановларнинг ғайриқонуний ҳатти-ҳаракатлари, қабиҳ қилмишлари, ғирт лўттибозликдан иборат тергов жараёнлари, Москва қамоқхонасида қўлланган услублар, унинг оиласи бошига тушган азоб-уқубатлар тафсилотини ёзиб, ўқувчилар дилини ғаш қилмоқчи эмасман.

Фақатгина бу хусусда Мирза аканинг шахсан ўзидан эшитган ва мен учун васият бўлиб қолган фикр-мулоҳазаларини айтиб ўтишни лозим деб ҳисоблайман.

...1990 йил, август. Мирза ака Олий суд қарори билан озодликка чиққач, унинг хонадонида бир неча соат суҳбатлашдим.

Суҳбат шу қадар ошкора, жиддий ва қизғин тус олдики, Мирза ака кучли ҳаяжонда эди. Ўта босиқлигига қарамай, жўшқин ҳиссиётлар уни бор ҳақиқатни айтишга ундади. Менга ҳибсга олинган лаҳзадан бошлаб оқлангунча юз берган барча воқеалар тафсилотини сўзлаб берди.

Мен булар газетанинг бир неча сонида бериладиган катта ҳужжатли қисса бўлишини билардим. Шунда у кутилмаганда бундай деб қолди:

— Ўтган ишга саловат, қўйинг, бу мудҳиш воқеалар ҳақида батафсил ёзиб, одамлар кўнглини ғаш қилишга не ҳожат? Фақат шуни билиб қўйингки, менда энди совет тузумига ҳам, коммунистик партиясига ҳам заррача ишонч йўқ. Улар энди мен учун мудҳиш бир ўтмиш, воз кечдим улардан, эсиз ишонч ва эътиқод!

Шу пайт хаёлимдан кечди: яқин ўтмишда совет тузумига, «барча ғалабаларимиз илҳомчиси» бўлган КПСС шаънига айтилган бу сўзлар ана шу тузум ва пайтнинг юқори органига чуқур садоқат билан хизмат қилиб келган пойтахт вилояти обкоми биринчи котибининг оғзидан чиқиши айни пайтда табиий эди. Бу саробга айланган, алданган умидлар, топталган инсонийликнинг чинакам туғёни эди. Чунки, унинг арздодини тингламадилар, уни шу кўйга солдилар, талаб ва илтимосларини заррача писанд қилмадилар.

Шу ўринда Мирза аканинг ўз сўзлари билан айтган қуйидаги хотирани келтиришни жоиз деб биламан:

«...Худога шукр, ҳозир уйда ўз болаларим ва дўстларим даврасидаман. Бутунлай оқландим, шармандали доғ ювиб ташланди. Дунёга янгидан келгандай бўлдим. Лекин, ҳақиқат ва адолатга эришиш қанчалик машаққатли бўлди.

Мен Москвага — «энг юқори»га неча бор ёзмайин, ҳеч ким заррача эътибор қилмади, ҳатто жавоб ҳам ёзишмади. Ҳақиқатни аниқлаш тўғрисидаги қатъий илтимосларимни, азоб чеккан қалбим нидосини фақат мустақил Ўзбекистон Республикамиздагина эшитишди. Биринчи бўлиб, Президентимиз Ислом Абдуғаниевич Каримов эшитди...» («Ўзбекистон овози», 1992 йил, 21 октябрь. «Чорак аср ёнма-ён» мақоласи)

...Суҳбатимиз ниҳоясига етиб қолганди. Маломат ва тўқилган уйдирмалар туфайли ҳибсга олиниб, судланган собиқ маҳбус Президентимизга бўлган туганмас миннатдорчилигини қайта-қайта ҳаяжон билан сўзларди. Мен айни пайтда бу сўзлар шунчаки айтилмаётганлигини, балки адолат ва ҳақиқатни тиклашда чинакам жонбозлик ва жасорат кўрсатиб, минглаб бегуноҳ одамларнинг ҳақ-ҳуқуқларини, қадр-қимматларини жойига қўйган, катта мурувват кўрсатиб, уларни Марказ чангалидан қутқарган адолатпарвар ва инсонпарвар юртбошимиз шаънига билдирилаётган самимий миннатдорчилик эканлигига имон келтирдим.

— Ёзадиган бўлсангиз, шулар ҳақида ёзинг, — деди Мирза ака, мулойимгина.

Мен бу сўзларни ўша пайтда бир васият сифатида айтилганлигини пайқадим. Чунки, ёши 80 дан ошган бу нуроний кексанинг соғлиғи анча заифлашган эди...

Ҳа, Мирзамаҳмуд Мирзараҳмонович Мусахонов ҳаёт бўлганида худди шу бугун 85 ёшга кирган бўларди. На илож, ўлим ҳақ. Ўтганларни Оллоҳ раҳмат қилсин. Бугун унинг оиласида ўғил-қизлари, набиралари, қариндош-уруғлари, марҳумни яқиндан билган ёру биродарлар иштирокида бу ажойиб инсон хотираси муносиб эъзозланади. Мирза ака хотираси бизнинг қалбимизда ҳам доим сақланади.

Нуъмон НАСИМОВ,
«Нуроний» жамғармаси вилоят бўлими Бошқарув Кенгаши раиси.

Тадбиркорлар

ХИЗМАТ ТУРИ КЎПАЙМОҚДА

Ҳамшаҳарларимиз кўчамиздаги пастқам, кўримсиз суратхона, гўшт ва кичик тижорат дўконлари жойлашган бинони ҳанузгача яхши эслашади. У ўша вақтда ҳудуд ҳуснини бузиб турарди.

Бу бинони қайта тиклашга аҳд қилган тадбиркор Комилжон Холматов ишга астойдил киришди. Шаҳар ҳокимлигининг мутасадди ходимлари унинг бу саъй-ҳаракатини қўллаб-қувватлашди. Айний номли маҳалла қўмитаси оқсоқоллари Т. Раҳимбоев, Р. Мўминовлар ҳам бундай тадбиркорлик натижасида маҳалла ҳудуди янада ободонлашишини билиб, ўзларининг маслаҳат, ёрдамларини аямасликларини айтдилар. Тадбиркор барча ҳужжатларни муҳайё қилди. Бундан ташқари, қариндош-уруғлари, ошна-оғайниларининг моддий ёрдами билан жорий йилнинг мартида янги бино қурилишини бошлаб юборди. Шлакоблокни темир-бетон буюмлари комбинатидан олди. Бошқа қурилиш материаллари ҳашар йўли билан келтирилди. Бино қурилиши жуда қисқа муддат ичида тугалланиб, унинг ёнида музқаймоқ, яхна ичимликлар билан савдо қилувчи шахобча ҳам ишга туширилди. Ширинлик тайёрлаш учун «Фрейзер» қурилмаси харид қилинди. Яқинда эса газли сув сотишга мўлжалланган мослама ҳам келтирилди. Истиқлол кўчасининг чиройига мос, миллий меъморчилик анъаналари асосида қад кўтарган бинодаги гўшт, қандолат ва турли ичимликлар билан савдо қилувчи дўконлар бугун аҳоли хизматида. Улар Республикамиз мустақиллигининг 6 йиллиги арафасида ишга туширилди.

Комилжон Ҳолматовни ҳақиқий ишбилармон деб бемалол айтиш мумкин. Ҳовлидаги кичкина хонани оби-нон ёпиш бўлимига айлантирди. Бу ерда тайёрланаётган иссиқ, бўрсилдоқ нонлар чойхона ва ошхоналарга етказиб берилаяпти, аҳолига сотилмоқда. Ғайратли ишбилармоннинг саъй-ҳаракатлари натижасидан атрофдаги қатор маҳаллаларда истиқомат қилувчилар, қолаверса, юзлаб йўловчилар баҳраманд бўлмоқдалар.

А. АШУРОВ, А. БОБОНАЗАРОВ, Бекобод шаҳри.

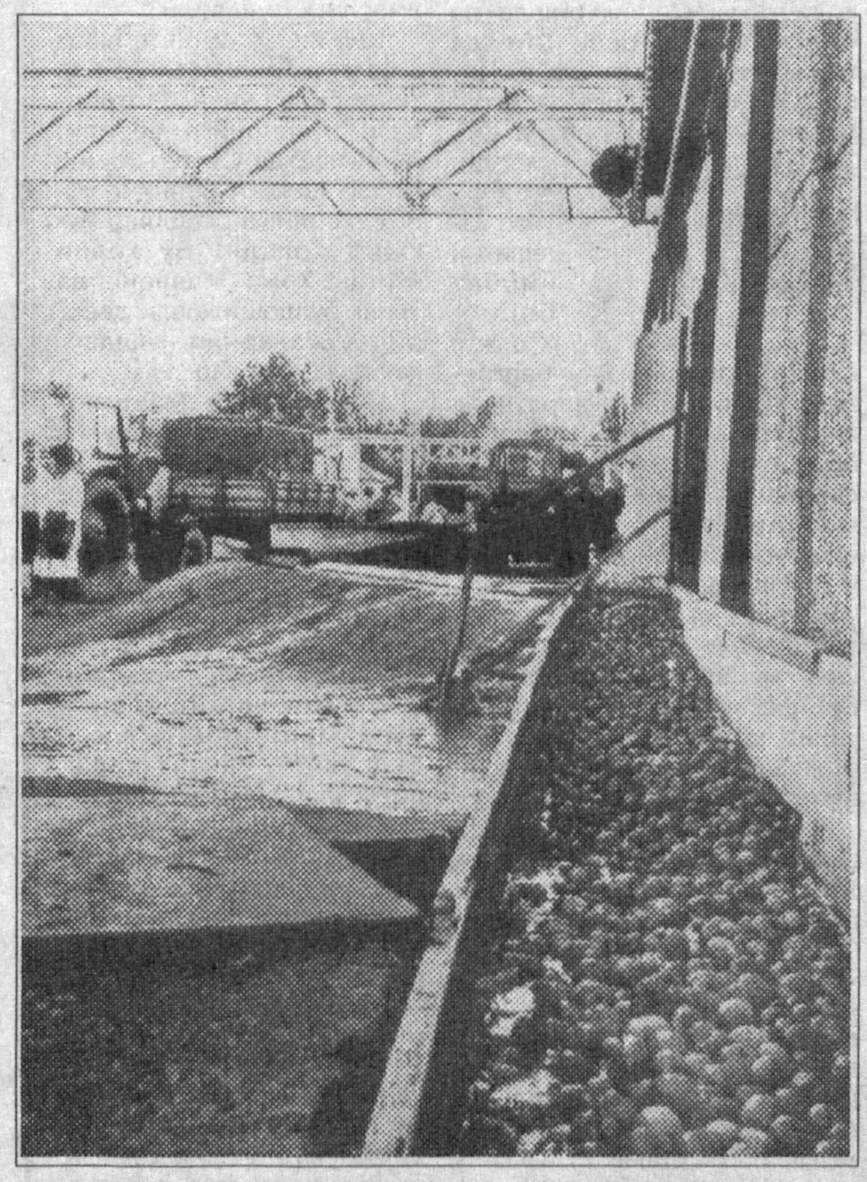

КОНСЕРВАЛАР — ХОРИЖГА

ШУ КУНЛАРДА Ғазалкент консерва заводида бўлсангиз, қизғин меҳнат устидан чиқасиз. Корхонанинг барча бўлимларида иш жараёни туну кун бир дақиқа ҳам тинмай давом этмоқда. Жамоа Бўстонлиқ ва вилоятимизнинг бошқа туманларининг саҳоватли далалари, боғлари ва узумзорларида етиштирилган ноз-неъматларни қайта ишлашни кенг кўламда давом эттирмоқда. Ҳар куни бу ерда тонна-тонналаб турли хил мева ва сабзавот маҳсулотлари консервалари тайёрланмоқда ва буюртмачиларга жўнатилмоқда.

Айниқса, томат пастаси ишлаб чиқариш жадал бормоқда. Консервачилар бу йил бир неча минг тонна шундай маҳсулот тайёрлашади. Унинг 1,5 минг тоннасини хорижий мижозларга етказиб бериш режалаштирилган. Бунинг натижасида жамоа 1 миллион 100 минг доллар даромад қилади.

Тамара КРИКУНОВА.

СУРАТЛАРДА: помидорларни қайта ишлаш учун қабул қилиш ва паста консерваларининг омборга ташиш жараёнлари акс эттирилган.

В. ГРАНКИН олган суратлар.

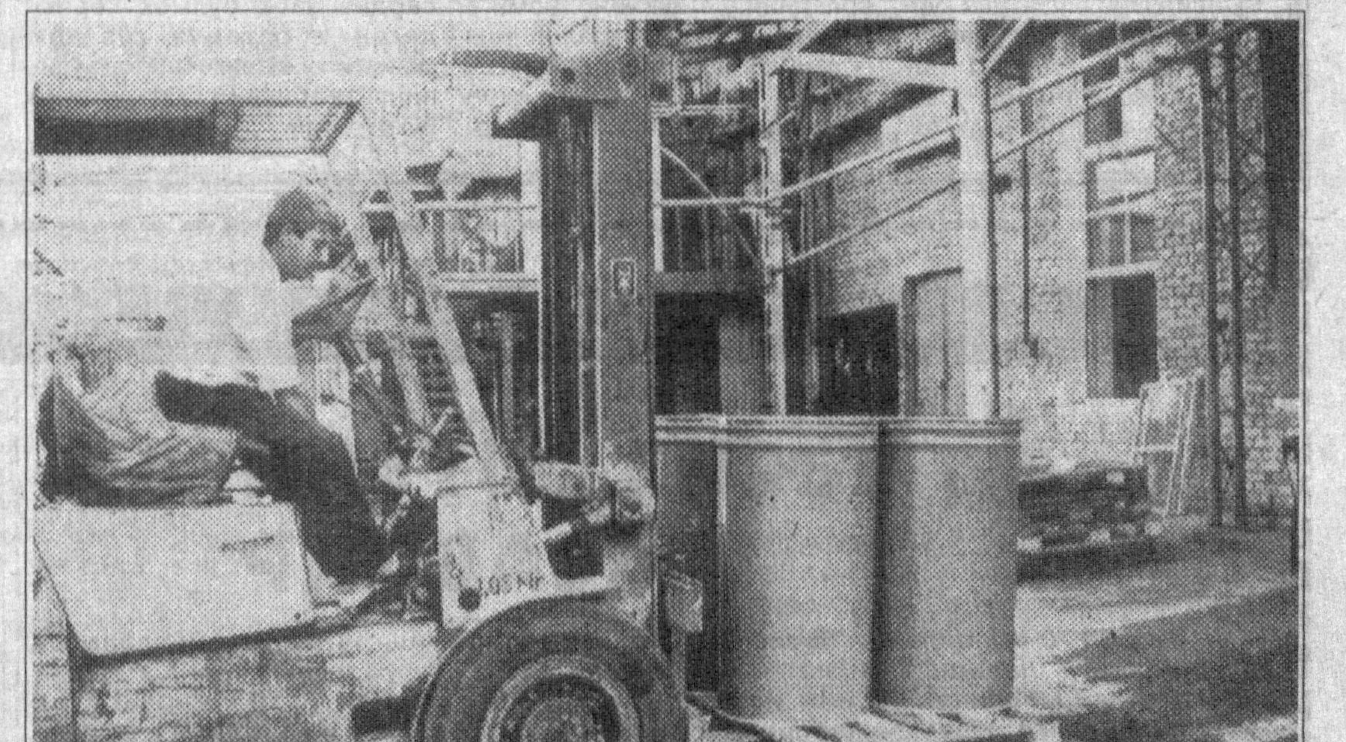

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ЭГРИ ЭЛНИ ЁЛЧИТМАС»

Газетамизнинг шу йил 6 сентябрь сонида босилган «Эгри элни ёлчитмас» фельетонига Тошкент вилояти Матлубот кооперацияси хиссадорлик уюшмаси «Тошкоопбирлашув» бошқаруви раисининг биринчи муовини Т. Тошпўлатов имзоси билан жавоб хати олинди.

Газетангизнинг 1997 йил 6 сентябрдаги 71(10.949) сонида босилган «Эгри элни ёлчитмас» танқидий мақоласи Тошкоопбирлашув бошқарувининг 1997 йил 10 сентябрдаги барча туман матлубот ҳиссадорлик жамиятлари бошқаруви раислари ва хўжалик раҳбарлари иштирокидаги кенгайтирилган йиғилишида муҳокама қилинди. Мақолада келтирилган фактлар асосан тўғри эканлиги тасдиқланди.

Йиғилишда бундай нохуш ҳодисанинг рўй бериши Оҳангарон туман улгуржи чакана савдо бирлашмасида Вазирлар Маҳкамасининг инсон манфаатларини таъминлаш, озиқ-овқат маҳсулотлари айрим турларининг сотилишини тартибга солиш тўғрисидаги қароридан тўғри хулоса чиқармаганликлари, раҳбарият томонидан тушунтириш ишлари етарли даражада олиб борилмаганлиги, талабчанликнинг сусайганлиги оқибатида содир этилганлиги қайд этилди.

Оҳангарон туман улгуржи чакана савдо ва ишлаб чиқариш бирлашмаси ходимлари томонидан аҳолига савдо хизмати кўрсатиш қоидаларини қўпол равишда бузилишига йўл қўйганлиги учун туман бирлашмаси бошқаруви раиси вазифасини бажарувчи Ж. Т. Алиматовга хайфсан эълон қилинди. У кишининг ишда қолиш-қолмаслиги тергов органларининг хулосаларидан кейин кўриб чиқиладиган бўлди.

Туман матлубот ҳиссадорлик жамиятлари бошқаруви раисларига, хўжалик раҳбарларига аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқа молларнинг сотилиши баҳоларини қатъий назоратга олиш, харидорлар ҳақига ҳиёнат қилинишига чек қўйиш учун кескин чоралар кўриш, савдо ходимлари орасида ҳалол ишлаш, одамлар тўғрисида астойдил ғамхўрлик қилиш руҳида тарбиявий ишларини олиб бориш вазифалари юклатилди.

Т. ТОШПЎЛАТОВ, Бошқарув раисининг биринчи муовини.

БОЗОР ТАЛАБИ АСОСИДА

иш юритаётган Олмалиқдаги «Аммофос» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳозирги иқтисодий шароитларда ҳам барқарор фаолият кўрсатмоқда ва тайёрланаётган маҳсулот ҳажмини кўпайтирмоқда

БИРЛАШМА бозор иқтисодиётига ўтиш шароитларида ҳам нисбатан бир маромда ишлаётган саноқли корхоналардан ҳисобланади. Унинг уч минг кишини бирлаштирган жамоаси ҳозирги вақтда ҳам туну кун тиним билмай ишламоқда. Чунки корхонанинг барча маҳсулотларига бўлган талаб ортса ортмоқдаки, лекин камаймаяпти. Бу яхши, бироқ уни қондиришни барча буюртмаларни вақтида бажаришнинг ўзи бўлмаяпти. Кўпдан-кўп қийинчиликларни бартараф этишга тўғри келмоқда.

Корхонанинг байналмилал меҳнат аҳлининг куч-ғайрати, саъй-ҳаракатлари шу мақсадга сафарбар этилмоқда. Юзага келган мушкулликларни ҳамма ишлаб чиқариш бўлинмалари бартараф этишда ҳамкор ва ҳамжиҳат бўлмоқда, биргаликда бамаслаҳат ҳал қилишга эришмоқда. Бу аҳил ва иноқлик жорий йилда ҳам ўз самарасини бераяпти. Ишлаб чиқариш кўрсаткичлари тўхтовсиз ортиб бораяпти.

Шу йилнинг тўққиз ойи давомида сезиларли силжиш таъминланди. Айниқса, ўтган йилнинг шу давридаги меҳнат натижасига солиштирганда янада яққол кўзга ташланади. Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари 106,2 фоизни ташкил этди. Агар хом ашё етказиб беришдаги узилишлар бўлмаганида бу натижа янада салмоқлироқ бўларди, албатта. Ҳозирги шароитда бу ҳам чакки эмас. Чунки, асосий кўрсаткичнинг яхшиланиши унга боғлиқ бўлган бошқа кўрсаткичларнинг ҳам ортишига олиб келмоқда. Ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланиш яхшиланмоқда, меҳнат унумдорлиги ортмоқда, олинаётган даромад, фойда кўпаймоқда. Ишчи-хизматчиларнинг ўз меҳнати натижасидан манфаатдорлиги ошмоқда, уларни ижтимоий ҳимоя қилишга кўпроқ маблағ ажратиш имкони туғилмоқда.

— Бирлашмамиз давлат тасарруфида қолган йирик корхоналардан биридир, — дейди унинг бош муҳандиси Александр Васильевич Коростелев. — Шунинг ўзи ҳам корхонамизнинг халқ хўжалигидаги аҳамияти катталигидан далолат беради. Жамоамиз ишлаб чиқараётган маъданли ўғитлар деҳқончиликнинг барча тармоқларида кенг ишлатилади. Шунинг ўзи ҳам зиммамиздаги вазифанинг ниҳоятда масъулиятли эканлигини кўрсатади. Унинг даражасида ишлаш биз учун ҳам фарз, ҳам қарз.

Ҳа корхона жамоаси давр талаблари асосида ишлашга астойдил ҳаракат қилмоқда. Бу ерда ишлаб чиқарилган ҳар бир килограмм маъданли ўғит қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини центнерлаб ортишига хизмат қиляпти. Мўъжизакорлар аммофос ўғитини ишлаб чиқаришни давом этириш қаторида унинг янада сифатли, ҳосилдорликни оширишга кўпроқ ёрдам берадиган турларини тайёрлашни йўлга қўймоқда.

— Шу мақсадда, — дейди бош муҳандис, — кимёгар олимлар билан яқин ҳамкорликни йўлга қўйганмиз. Чунончи, Ўзбекистон Фанлар академиясининг ўғитлар илмий-тадқиқот институти жамоаси бизга ёрдам бермоқда. Унинг тадқиқотчи олимлари билан корхонамиз мутахассислари биргаликда ишламоқдалар.

Олимлар ва ишлаб чиқарувчиларнинг бундай муҳим ишда олиб бораётган изланишлари яхши самара бермоқда. Шу туфайли кейинги йилларда аммофос ўғитларининг янада самаралироқ турлари ишлаб чиқилди. Бундай маҳсулотлар ҳам буюртмага мувофиқ қишлоқ хўжалик корхоналарига етказиб берилмоқда. Бунда бозорнинг талаби ҳам ҳисобга олинди.

Диаммонийфосфат — олимлар ва кимёгарларнинг биргаликда олиб борган тадқиқотлари самараси бўлган ўғитларнинг биридир. Унинг таркибидаги экинлар учун озуқа бўладиган моддалари 4 фоизни ташкил этади ва у саксон фоиз ўзлаштирилади. Моноаммоний фосфат, донадор қилинган аммоний сульфати, азот — фосфор, кальций селитраси ҳам шундай ҳамкорлик меваларидир. Шуниси диққатга сазоворки, бу янги ўғитларнинг ҳаммаси тупроқ унумдорлигини оширишга ёрдам беради ва улар Қозоғистоннинг Қоратоғ кони фосфорлари асосида ишлаб чиқарилади. Бу янгиликларнинг ҳаммаси республикамиз патенти билан ҳимоя этилган. Корхона жамоаси Американинг қатор фирмалари билан иқтисодий алоқаларни йўлга қўйди ва уни кенгайтиришга ҳаракат қилмоқда. Қоратоғ фосфор кони ҳамон асосий ва ягона хом ашё манбаи бўлиб қолмоқда. Эндиликда унинг эгаси ўзгарди. Американинг «Фострайд» фирмаси уни Қозоғистон ҳукуматидан сотиб олди. Олди-сотди пайтида у ердан фосфор хом ашёси олишда бироз узилишлар содир бўлди. Лекин, кўп ўтмай янги мулк соҳиби билан ҳамкорлик йўлга қўйилди. Дастлабки вақтларда корхона жамоаси хом ашё ҳақини тайёрланган ўғитни етказиб бериш ҳисобига тўлаб турди. «Фострайд» фирмасининг бу шарти корхона, қолаверса, республика учун унча маъқул эмасди. Лекин бошқа илож йўқ эди, уни қабул қилишга мажбур бўлинганди. Лекин, икки ўртада олиб борилган мулоқот натижасида бу тартиб ниҳоят ўзгартирилди. Ишлаб чиқарилган ўғитнинг ҳаммаси корхона, яъни республика ихтиёрида қоладиган бўлди ва хом ашёнинг ҳақини нақд пул билан тўлашга ўтилди.

Ҳаёт тўхтаб қолмайди. У билан баравар одим ташлаш керак. Акс ҳолда орқада қолиб кетиш мумкин. Шунинг учун ҳам ишлаб чиқаришни, айниқса, технология жараёнларини муттасил такомиллаштириш, соҳадаги янгиликлардан хабардор бўлиб, уларни ўрганиш ва иложи борича жорий қилишга эришиш лозим. Корхона маъмурияти бу масалани доим эътибор марказида сақламоқда. Шунинг учун ҳам ҳозирги вақтда айрим хорижий фирмалар, чунончи Американинг юқоридаги фирмаси билан ишлаб чиқаришни янгилаш бўйича музокаралар олиб борилмоқда. Унинг инвестицияларидан фойдаланиш имкониятлари қидирилмоқда. Айни вақтда Американинг яна бир фирмаси «Ток-трайд» билан полипропалин қоплари ишлаб чиқарувчи қўшма корхона барпо этиш режалаштирилмоқда. У ишга тушгач ҳозирги вақтда ўғитларни қадоқлаш учун четдан шундай идишлар олишга ҳожат қолмайди. Натижада маҳсулот таннархи ҳам арзонлашади, ўғит ташилганда нобуд бўлиши ҳоллари камаяди.

Барқарор ишлаётган бирлашма жамоасининг истеъмол бозорини тўлдиришга ҳисса қўшишга қаратилган фаолиятини ҳам таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Мўъжизакорлар бу кўрсаткич бўйича белгиланган режаларни ой сайин тўла ва зиёдаси билан адо этмоқдалар. Йил бошидан бери бу соҳа топшириғи 103,5 фоиз қилиб бажарилди, қўшимча бир неча миллион сўмлик шундай маҳсулотлар мижозларга, савдо шохобчаларига юборилди. Улар орасида майда қадоқланган ўғитлар, ёғочқипиқдан тайёрланган плиталар бор. Яқиндан бошлаб аккумулятор батареялари учун ишлатиладиган олтингугурт электролити ҳам жамоа қўлидан чиқаётган кенг истеъмол маҳсулотлари қаторига қўшилди.

Корхона бозор иқтисодиётига ўтиш шароитларида ҳам ривожланиш йўлидан бораётган экан, бу жамоанинг куч-ғайрати, тинмай давом этаётган ижодий изланишлар, кимёгар олимлар билан, хом ашё етказиб берувчилар билан мустаҳкам негизга асосланган ҳамкорлиги натижасидир. Мўъжизакорларга республикамиз қишлоқ хўжалигини, аввало пахтачиликни сифатли маъданли ўғитлар билан таъминлашдаги саъй-ҳаракатларига омад ёр бўлишига тилакдошмиз.

Мирсобир МИРҲАМИДОВ.

ЁШ ЎЛКАШУНОСЛАР МУСОБАҚАСИ

ЎЛКАМИЗНИНГ хушманзара гўшаларидан бири ҳисобланган Ўгам-Чотқол миллий боғи йил ўн икки ой одамлар билан гавжум бўлади.

Миллий боғ ҳудудида фаолият кўрсатаётган «Ёш ўлкашунос» тоғ-туристик базаси ходимлари яқинда вилоятимизнинг шаҳар ва туманларидан келган ёш ўлкашуносларни қарши олди. Сайру саёҳатга доир турли машғулотлар билан шуғулланаётган мактабларнинг юқори синф ўқувчиларидан юз нафари ўз касбий маҳоратларини намойиш қилиб, тоғ-туризм мусобақаси талабларини адо этдилар.

Вилоятимизда болалар ва ёшлар туризм ҳаракатини тарғиб этишга бағишлаб уюштирилган бу йиғинга болалар ва ёшлар туризм республика маркази «Гудвил — Тур», «Пегас — Ч» фирмалари ҳамда Тошкент шаҳар тадбиркорлар касаба уюшмаси ҳомийлик қилдилар. Улар тоғ туризм мусобақасида ғолиб деб топилган ёш ўлкашуносларни пул мукофоти, фахрий ёрлиқлар ҳамда қимматбаҳо совғалар билан тақдирладилар.

Акбар АЛИЕВ.

ҚАЪБАИ МАҚСУД

«АГАР биз шайхликни бўйнимизга олсак эди, унда биронта шайх мурид топа олмасди. Аммо, бизга бошқа масъулият яъни мусулмонларни золимлар зулмидан ҳимоя қилиш вазифаси юклатилган. Ана шуни амалга ошириш ва мусулмонлар манфаатини ҳимоя қилиш мақсадида подшоҳлар билан мулоқотда бўлиб туриш, уларнинг ишончини қозониш лозим... Агар машойихлар ўз вақтларини аяб, бу ишга эътибор қилмаган бўлсалар, биз фуқаро учун ўз вақтимизни аямаймиз», деганда ўрта аср фалсафий ва бадиий тафаккурида улкан ўрин тутган Хожа Аҳрор Вали, бутун ҳаётининг мақсад ва вазифаларини, ўз дастур ва маромномаси мазмун-моҳиятини аниқ, лўнда ифодалаб, инсон манфаатлари учун яшаш олий бахт эканлигини назарда тутган.

Биз тасаввуф таълимотининг ёрқин намояндаси, Нақшбандия тариқатининг шуҳрат қозонган муршиди Хожа Убайдуллоҳ — Хожа Аҳрор Валининг ибратли ҳаёт йўли ва ижодини кўздан кечирганимизда ана шу дастур, маромномага суянган ҳолда фикр-мулоҳаза билдирсак, янглишмаймиз. Зеро, мустақилликка эришгунимизча у зоти олий ҳақида айтилган, билдирилган, эшиттирилган, кўрсатилган манбаларнинг деярли барчасида тарихий ҳақиқатдан чекинган ҳолда маълумотлар берилди.

У зоти киром «қонхўр», «жоҳил», «зулмкор», «қаҳрли», илм-маърифат душмани ва бошқа кўплаб салбий сифат, хислат ва фазилатлар эгаси тарзида талқин этилди. Агар ишончли манбаларга назар ташласак, айтайлик, Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Заҳириддин Бобур ва бошқа кўплаб алломалар ёзган сатрларга кўз югуртирсак, муаллифлар Хожа Аҳрор номини самимият билан тилга оладилар. Ҳатто, ўзларининг маънавий пирлари-муршидлари сифатида ҳурмат-эҳтиром қиладилар.

Масалан, Алишер Навоий Хожа Аҳрорни «Улки бу офоқ ичида тоқ эрур, тоқ неким муршиди офоқ эрур» деб улуғласа, Заҳириддин Бобур эса «Самарқанд аҳликим, йигирма-йигирма беш йил Султон Аҳмад мирзонинг замонасида рафоият ва фароғат била ўтказиб эдилар, аксар муомала ҳазрати Хожа (Убайдулло) жиҳатидин адл ва шаръ тариқи била эди», — деб у кишини халқ осойишталиги, ҳунарманд, деҳқон ва тижорат аҳли манфаатлари йўлида тинчлик-осойишталик сиёсатини маҳкам тутган ҳолда хизматлар қилганини эътироф этади.

Шу ўринда Хожа Аҳрор Вали таржимаи ҳоли хусусида мухтасар тўхталсак, Хожа Убайдуллоҳ 1404 йилнинг мартида Тошкентда таваллуд топиб, 1490 йилнинг февралида вафот этган. Унинг отаси Ҳожа Маҳмуд шажара жиҳатидан Муҳаммад Номий Бағдодийга аждод бўлса, онаси Шайҳонтоҳурнинг ўғли Хожа Довуднинг қизи бўлган. Шайҳонтоҳурнинг отаси эса Баҳоуддин Нақшбанд эҳтиромига сазовор бўлган шайхлардан Умар Боғистонийдир. Унинг ёшлик йиллари Тошкентда ўтган. У ўша замон удумига кўра таълим-тарбия олган. Хожа Аҳрор Вали халқ томонидан юксак мартабалар соҳиби олий мақом, илоҳий сирларнинг орифи ва мазҳари, давлат ва дин шарафи каби унвонлар эгаси ҳамда фуқаро ва акобирлар пуштипаноҳи сифатида тан олинган. Зеро, Султон Абу Саид мирзо ва унинг ўғли Султон Аҳмад мирзо ҳукмронлиги даврида бу орифнинг мавқеи ўта баланд бўлган.

МАЪНАВИЯТИМИЗ САРЧАШМАЛАРИ

Шу боис Мовароуннаҳр ва Хуросоннинг турли жойларида Хожа Аҳрорга тегишли мол-мулк, ер ҳамда катта бойликлар вужудга келган. Буларнинг айрим қисми деҳқонлар томонидан унга назр қилинган. Чунки, Абу Саид Мирзонинг фармонига кўра Хожа Аҳрорга тааллуқли ер ва мулкдан ушрўндан бир миқдорда солиқ олинарди. Бошқаларнинг ер ва мулкларидан эса кўплаб бошқа солиқлар ҳам ундириларди. Шу туфайли кўпчилик деҳқонлар ўз ерларини у кишининг номига ўтказиб, ўзлари бемалол ўша ерларида ишлайверганлар. Шу тариқа улар ортиқча солиқлардан халос бўлганлар.

Хожа Аҳрор ўз даромадларининг катта қисмини халққа солинган ортиқча солиқларни тўлашга, мадраса, масжид, хонақоҳ ва бошқа қурилишлар учун сарфлаган. Кунлардан бирида у Умар Шайх мирзо Тошкент аҳолисига солган икки юз эллик минг динор ҳажмдаги солиқнинг ҳаммасини тўлаб, яна унга қўшимча етмиш минг динорни солиқчиларга топширган. Айни пайтда, Султон Аҳмад мирзо хазинасига эса ўн минг кумуш танга ажратган. Бу эҳсонларнинг барчаси уни халқ орасида саҳий, жавонмард, қўли очиқ ва покиза инсон сифатида кўрсатиб, Хўжаи Аҳрор деб улуғланишига олиб келган.

Унинг сифат ва одатларидан яна бири шу бўлганки, у воқеа, ҳодисаларни таҳлил қилиб, хулоса чиқаришда ва натижаларини баён этишда туш кўриш усулидан фойдаланган. Зотан, кашфиёт ва кароматларни тушда кўриб, таъбир қилгани боис, унга валиликни нисбат бериб, Хожа Аҳрори Вали деб ном берганлар. Шунингдек, ҳазратнинг яна бир сифати бўлганки, у бошқалар манфаати йўлида фидойилик кўрсатган. У мусулмонлар кўнглидаги оғирликларни енгиллаштириш, у оғирликлардан халос этиш, уларга ўз оғирликларини юкламасликни доимо уқтирган, ўзи ҳам шунга амал қилган. Бир фақирга нажот бериш ва унинг кўнглига хурсандчилик бағишлаш лозимлигини алоҳида таъкидлаган.

Айни чоғда, Хожа Аҳрор ижод билан ҳам шуғулланган. Унинг кўпгина ёзган ва айтганлари ҳикматли сўзлар даражасига кўтарилган. Масалан, «...менинг Сизларга дунёни маън этишим, дунёни Сизлардан дариғ тутиш маъносида эмас, балки, Сизларни дунёдан асрамоқ маъносидадир. Чунки, Одам шунчалик улуғворлиги билан ўз вақтини арзимас нарсалар учун зое қилмоғига хайфим келади». Ёки: «Илмни дунё (мол-мулк) орттириш ва мансаб эгаллаш учун хизмат қилдирувчи олимлардан узоқ бўлмоқ керак» деган ибратомуз сўзлари ҳозирги кунларимизда ҳам ўзининг тарбиявий аҳамиятини йўқотмаган.

Шунингдек, Хожа Аҳрор тасаввуф аҳли ва турли масалаларга оид фикрларини қамраб олган «Фикрот ул-орифин» («Воридот»), ахлоқ одоб, инсоннинг ўзини таниш хусусида сўз юритувчи, отаси хоҳиши билан ёзилган «Росолаи волидия» ёки «Мухтасар», машҳур шоир Абу Саид Абулхайрнинг бир рубоийси шарҳига бағишланган «Рисолаи ҳаврия», турли муносабатлар билан замондошларига ёзилган мактублар тўплами «Руқаот» («Мактублар») сингари асарлар ҳам яратгани маълум.

Яна шуни айтиб ўтиш жоизки, унинг обрў—эътибори ортиб бориши ўша вақтдаёқ баъзи амалдорларни юрагига ғашлик солган. Шу боис уни обрўсизлантириш ҳоллари ҳам содир бўлган. Чунончи, Султон Абу Саид мирзо вафотидан сўнг, Самарқанд шайх ул-исломи Хожа Мавлоно бир гуруҳ тузиб, одамларни Хожа Аҳрор мол-мулкини мусодара қилиш, унинг сўзларига қулоқ солмасликка ундайди.

Шу ишни амалга ошириш учун Хожа Мавлоно бир киши билан унинг Мотриддаги хонадонига боради. Айни пайтда Султон Аҳмад мирзо Хожа Аҳрорнинг уйига тасодифан ташриф буюриб қолади. Бу ҳолни кўрган Хожа Мавлоно ва унинг йўлдоши ҳовли деворидан ўзларини ташлаб, қочиб қоладилар.

Сўнгра Хожа Мавлононинг ишлари таназзулга учраб, оқибатда хор-зорликда оламдан ўтиш арафасида қилмишларидан минг пушаймон бўлиб, Мавлоно Муҳаммад Муаммойига «Хожа Убайдуллоҳ зиёратларига борсангиз, биздан ўтган ноқисликлар учун кечиришларини сўрайман, нима қилган бўлсак, иззат-нафс, обрўталашлик учун қилган эканмиз, қилмишларимизга пушаймонмиз, кечирсинлар», — дейди. Кейинчалик бу гаплардан хабар топган Хожа Аҳрор бундан ниҳоятда таъсирланиб, уни кечириб юборади...

Бир сўз билан айтганда, «Қаъбаи мақсуд», тариқат «қутби», «Туркистоннинг табаррук авлиёси» ва бошқа кўплаб мўътабар номларда, эъзозланган Хожа Аҳрор Вали — XV асрнинг иккинчи ярмидаги ижтимоий-иқтисодий ва маънавий ҳаётда улкан мавқе эгаллаган ҳамда шу кунларда ҳам халқимизнинг қалб тўридан мустаҳкам жой олган салобатли сиймо сифатида яшаб келмоқда.

БАҲОДИР ҲАБИБ.

Мирзо Улуғбек туманидаги «Радус—плюс» хусусий фирмасига қарашли мева-сабзавот дўкони «Дархон—3» маҳалласида жойлашган. Сотувчилар Тошкент вилоятининг Қибрай ҳамда Паркент туманлари хўжаликлари билан шартномалар тузиб, шаҳарликларга пешма-пеш сархил маҳсулот етказиб беришмоқда.

Суратда: дўкон мудири Муҳаббат Алимова хизмат пайтида.

Тўлқин КАРИМОВ сурати.

Бу турфа олам

НОГИРОН АЛПИНИСТ

Ҳимолай тоғининг энг баланд чўққиларидан бирини забт этган 52 ёшли ҳиндистонлик Маниндира Пал «биринчи бўлиб Ҳимолайни забт этган ногирон — алпинист», деган номга сазовор бўлди.

Айтиш керакки, «Ҳимолайнинг забт этилиши» Маниндиранинг биринчи муваффақияти эмас. 19 ёшида темир йўл ҳалокатига учраб, ўнг оёғидан ажралган Маниндира 1982 йилда ногирон шериги билан биргаликда Ҳиндистонни пиёда айланиб чиқишга ҳам муваффақ бўлган эди.

БУНАҚАСИ ҲАЛИ БЎЛГАН ЭМАС

Гиннеснинг рекордлар китобига яна бир ном ёзиладиган бўлди. Сербиянинг «ошхоналар пойтахти» ҳисобланган Лесковац шаҳрида ошпазлар ўртасида ўтказилган мусобақада Новице Станковичнинг котлети биринчи ўринни эгаллади. Унинг оғирлиги 20 килограмм бўлиб, диаметри 126 сантиметрга тенг.

Ўтган йили худди шу шаҳарда хўрандалар ўртасида бўлиб ўтган мусобақада бир иштирокчи 2 дақиқа давомида 60 та қиймаланган колбасани еб, биринчи ўринни эгаллаган эди.

ТОШДАН МАТО

КИМЁ нималарни кашф қилмайди дейсиз? Лавсандан қувурлар, капрондан зўлдирлар, нейлондан чиройли пўстинлар, тутундан турли-туман жунлар, нефтдан ёғ ва ҳаказо. Буларга ўхшаганларни санаб тугатиш қийин. Ереван кимё институтининг илмий ходимлари қизил тошдан чиройли ва пишиқ газлама олишнинг йўлини топишди. Бундай тошлар республикада шунчалик кўпки, улардан бир неча миллион йил давомида газлама олиш мумкин.

УЛКАН ПОЛОТНО

1846 йили рассом Жон Банвард «Миссисипи панорамаси» асарини чизиб тугатди. Бу улкан сурат узунлиги 457,5 метрга тенг эди. Жаҳондаги энг йирик бу асар 1898 йили Нью-Йоркда ўт тушган пайтда ёниб кетди.

КЎЗОЙНАКНИ КИМ ИХТИРО ЭТГАН?

ЕР юзидаги кишиларнинг тахминан бешдан бир қисми кўзойнак тақади. Хўш, кўзойнак қачон ва ким томонидан ихтиро қилинган?

Маълум бўлишича, кўзойнак биринчи марта XIII асрнинг охирларида Венецияда ихтиро этилган. Аввало, у Оврупода, сўнгра Осиёда ишлатила бошлаган.

1317 йилда флоренциялик Арматига ўрнатилган ёдгорлик ҳайкалида, у кўзойнакнинг ихтирочиси эканлиги ёзиб қўйилган.

ОҚҚЎРҒОННИНГ ЯНГИ БИНОЛАРИ

Оққўрғон туманидаги тиббиёт «Тез ёрдам»и учун шаҳар яқинида жойлашган «Гулистон» жамоа хўжалигидаги қурилиши тугалланмаган бино ажратилган эди. Тумандаги автобус-таксомотор парки, 46-автокорхона ҳамда 16-ихтисослашган кўчма механизациялашган жамлама бино қурилишини тугаллаш ва таъмирлашни ҳашар йўли билан ўтказишни ўз зиммасига олди ва бу ишни қисқа муддатда тугаллади. Янги бинога кўчиб ўтган «Тез ёрдам»нинг автоуловлари ҳам янгиланди. Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси уни «Дамас» енгил машиналари билан таъминлайдиган бўлди, асбоб-анжомлар сотиб олишга бир миллион сўм маблағ ажратилди.

Туманда яна бир янгилик: Оққўрғон шаҳри марказида 40 кун ичида «Лаззат» ошхонаси қурилди. Ҳозир 300 кишига хизмат кўрсатадиган бу ошхонада 18 хил таом тайёрланмоқда. Ошхона кечқурун ёшларнинг дам оладиган масканига айланмоқда.

Абдулла МАЪДИЕВ.

«ИККИНЧИ ЮРАК»НИ ЭҲТИЁТ ҚИЛИНГ!

Шифокор маслаҳати

ЮҚУМЛИ гепатит билан фақат инсонгина касалланади. Шунга кўра у шу касаллик қўзғатувчисининг манбаи ва сақловчиси бўлиб қолиши мумкин. Янада аниқроқ қилиб айтганда, гепатит билан хасталанган кишилар ва вирус ташувчилар, яъни вирусли гепатитдан тузалган, бироқ, аъзоларида касаллик қўзғатувчиси ҳали сақланиб турган кишилар вирусли гепатит қўзғатувчисининг манбаи ва сақловчиси ҳисобланади. Хусусан, беморлар ва вирус ташувчилар ташқи муҳитга вирус ажратади ва улардан касаллик соғлом кишиларга юқади. Гепатитнинг сариқликдан олдинги давридаги беморлар, айниқса, катта хавф туғдиради.

Касалликнинг енгил, сариқ кўринмайдиган шакли билан оғриган беморлар инфекция манбаи сифатида катта хавф туғдиришини унутмаслик керак. Умумий ҳолатида унча ўзгаришлар учрамаган, жамоа орасида юрган бундай беморлар атрофидагилар учун касаллик юқтирадиган манбага айланади. Бинобарин, вирусли гепатит билан оғриган бемор касалхонага қанчалик эрта ётқизилса, бошқаларга касаллик юқиш эҳтимоли шунчалик кам бўлади.

Афсуски, юқумли гепатит билан касалланган беморлар шифокорларга мурожаат қилишга ҳамиша шошилавермайдилар ва аксари сариқлик пайдо бўлгандан кейин борадилар. Ваҳоланки, сариқлик пайдо бўлгунга қадар юқумли гепатит деб шубҳа қилишга етарлича далил бўла оладиган белгилар бўлади. Айрим кишиларда касаллик умумий беҳоллик ва иштаҳа йўқолишининг юзага келишидан бошланади. Кейинчалик кўнгил айнийди, қусади, ўнг қовурғаси остида оғирлик ва оғриқ пайдо бўлади. Касалликнинг шу тариқа бошланиши кўпинча гастрит, овқатдан заҳарланиш, ёки меъда-ичак йўлларининг бирон-бир бузилишини эслатади. Гап шундаки, касалликнинг бошланишидаёқ ташхисни етарлича аниқ топишга имкон берадиган аломатлар пайдо бўлади. Чунончи, 3-5-куни беморнинг пешоби пиво ёки аччиқ қилиб дамланган чойга ўхшаб тўқ рангли бўлиб қолади. Тахминан шу муддатларда жигар, баъзан талоқ катталашади. Ўзига хос белгиларга асосланиб шифокор ўз вақтида ташхис қўйиши мумкин.

Дарҳақиқат, сариқлик гепатитнинг асосий белгиларидир. Бироқ, беморда сариқлик пайдо бўлиши, касалликнинг пайдо бўлиши эмас, балки авж олган давридир.

Юқумли гепатит — бевосита бемор билан мулоқотда бўлган, шунингдек, унинг ўрин-кўрпаси, ич кийимлари уст-боши, идиш-қошиқлари ва бошқа нарсалари орқали юқиши мумкин. Вирус, ташқи муҳитда ўта чидамли бўлганлиги учун бу нарсаларда анча узоқ вақт сақланади.

Юқумли гепатит қўзғатувчиси бемор ёки вирус ташувчининг ажратмалари билан бирга озиқ-овқат маҳсулотларига тушиши мумкин. Қўзғатувчининг шу йўл билан ўтишининг олдини олиш учун озиқ-овқат саноати ва умумий овқатланиш тизимида озиқ-овқатларни ташишда ва сақлашда, улардан таомлар тайёрлашда тегишли санитария тартибига риоя қилинади. Ҳар бир оилада ҳам худди шундай тартиб амал қилиши шарт. Овқат пиширадиган одамнинг қўли тоза бўлиши, ошхонанинг ва овқатланадиган хонанинг озода ва саришта бўлиши гепатит ва бошқа ичак касалликлари юқишидан эҳтиёт қиладиган зарур шарт-шароитлардан ҳисобланади. Дастурхонга пашша қўнмаслиги учун ундаги маҳсулотлар устига тоза сочиқ ёпиб қўйиш керак. Маҳсулотларни ювилмаган қўл билан ушламаслик лозим. Мева ва сабзавотларни овқатга ишлатишдан олдин тоза сувда ювиш, сўнгра қайноқ сувда чайиш керак.

Водопровод бўлмаган жойларда сувни қайнатмасдан ичмаслик лозим. Юқумли гепатит билан оғриган бемор қони соғлом одамга тушганда ҳам юқиб қолиши мумкин. Масалан, қўлга туш бўёғи билан ёзилганда, диний маросимлар ўтказганда, шунингдек, тери ва шиллиқ пардалар бутунлигининг бузилиши ва тегишли стерилизацион тартибга риоя қилмасдан ўтказилган тиббий муолажаларда ҳам юқиши мумкин.

Кўп жиҳатдан беморларнинг тиббиёт ёрдамига ўз вақтида мурожаат қилишлари ўта муҳимдир. Пухта ўтказилган дезинфекция тадбири туфайли вируснинг ўтиш эҳтимоли бўлган ҳамма йўлларини қирқиш имконини беради. Шундагина у соғлом кишиларга на алоқа йўли билан, на сув, озиқ-овқат йўли билан ва на бошқа йўл билан ўта олади. Бундай эҳтиёт чоралар мажмуини мунтазам қўлланиш юқумли гепатит юқишидан асраб қолади.

ҒАЙРАТ НОРОВ,
Тошкент вилоят санитария эпидемиология станцияси бош врачининг эпидемиология ишлари бўйича муовини.

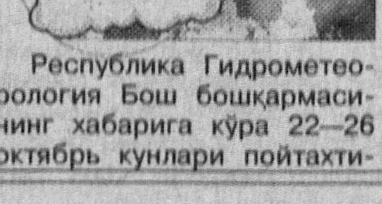

Об-ҳаво

Республика Гидрометеорология Бош бошқармасининг хабарига кўра 22—26 октябрь кунлари пойтахтимиз ва Тошкент вилоятида об-ҳавонинг очиқ ва мўътадил келиши кутилади. Ҳарорат кечалари 7—12, кундуз кунлари 21—26 даража атрофида иссиқ бўлади. Ҳафта сўнгида эса ҳаво тафти кечалари +5+10 даражага тушади.

Зангиота туман ҳокимлиги тумандаги «Нур» ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси Анвар Низомхўжаевга падари бузруквори **Асомхўжа НИЗОМХЎЖАЕВ**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

*СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ**СПОРТ*

Футбол

ЭСИЗ, БУЗИЛГАН АСАБЛАР

— Эсиз, 170 чақирим йўл босиб Сирдарёдан келиб ўтирибмиз, — нолиди Ўзбекистон — Жанубий Қурия учрашувининг биринчи бўлими тугамасданоқ «Пахтакор» ўйингоҳига дўстлари билан келган Мираброр.

Футболчиларимиз кетма-кет ўз дарвозаларидан учта тўп ўтказиб юборишгач, минг-минглаб мухлисларнинг ҳафсалалари пир бўлди.

Танаффус пайтида эса бирин-кетин ишқибозлар ўйингоҳни тарк эта бошладилар. Ўриндиқдаги ён қўшнимиз Мираброр ҳам дўстлари билан йўлга отланди. Жаҳон биринчилигининг расмий учрашувида мухлисларнинг ўйингоҳдан кетишига ақл бовар қилмайди. Бироқ, ўтган шанба куни ана шундай ҳолатнинг гувоҳи бўлиб ич-ичимдан ачиндим. Футболчиларимиз навбатдаги мағлубиятга учрашди. Мағлубиятда ҳам мағлубият бор. Майдонда гўё профессионал ва кўча жамоаси ўйнаётгандек туюлди. Мухлислар футболчиларимизнинг бунчалик ғўрлигидан ниҳоятда ранжишди.

5:1 ҳисобида ғолиб келган Жанубий Қурия футболчилари очколарини 16 тага етказиб, қолган икки учрашув натижасидан қатъий назар Францияга йўлланмани нақд қилиб қўйишди. Қозоғистон футболчилари ўз майдонларида Бирлашган Араб Амирликлари жамоасини 3:0 ҳисобида енгишгач, икки йўлланмага гуруҳимизда уч жамоа — Бирлашган Араб Амирликлари, Япония ва Қозоғистон футболчилари даъвогар бўлиб туришибди. Фақат Ўзбекистон футболчилари бундай ҳуқуқдан маҳрум бўлдилар.

Саралаш баҳсларининг иккинчи босқич ўйинларини ўта масъулиятсизлик билан ўтказган ва рақибларига сафарда ҳам, ўз майдонида ҳам очколар улашган футболчиларимизнинг мураббийларига шундай эътирозимиз бор. Ҳар сафар жамоамиз майдонга ўзгарган таркибда тушди. Наҳотки шу вақтгача муқим бир таркиб танлаб олинмади?! Қолаверса, футболчиларимизнинг масъулиятни, Ватан туйғусини заррача ҳис қилмай ўйнаганликлари мухлисларни ниҳоятда ранжитди.

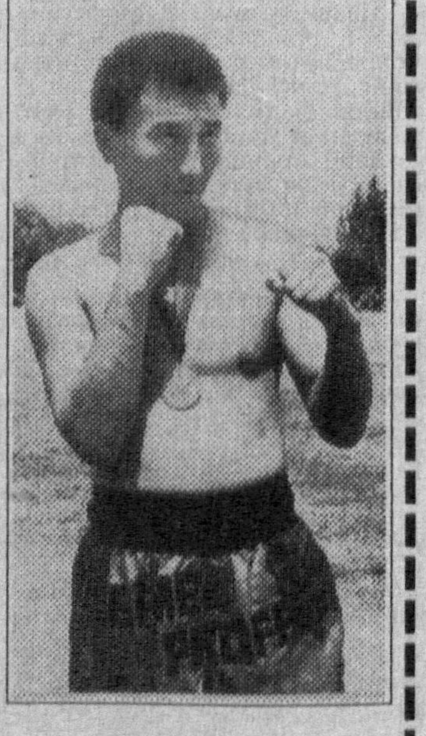

Бўстонлиқлик Бақт Оразбоев кик-боксинг ҳамда У-шу Саньда турлари бўйича номи чиққан спортчилардан ҳисобланади. Ҳар иккала спорт тури бўйича Осиё қитъаси биринчиликларида ғолиб келган. Европа чемпиони ҳам бўлган бу спортчи шу кунларда тажриба ва маҳоратини ёшларга ўргатмоқда.

Суратда: Бақт ОРАЗБОЕВ машқ пайтида.

Владимир ГРАНКИН сурати.

Бокс

ЖАҲОН БИРИНЧИЛИГИГА ТЎЛИҚ ТАРКИБДА

ШУ КУНЛАРДА Венгрия пойтахти Будапештда бокс бўйича жаҳон биринчилиги мусобақалари давом этмоқда.

Ўзбекистон жамоаси тўлиқ таркиб — 12 вазнда иштирок этмоқда. Мустақил Ватанимиз спорт шарафини Темир Туляков, Тўлқин Турғунов, Муҳаммадқодир Абдуллаев, Қувонч Тойганбоев, Сергей Михайлов, Рустам Чагаев, Дилшод Йўлдошев, Алишер Раҳимов, Фарҳод Бакиров, Икром Бердиев, Дилшод Ёрбеков ва Лазиз Зокировлар ҳимоя қилишмоқда.

Ғолиблар 27 октябрда аниқланади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 33-40-48
Эълонлар: 33-99-15, 36-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-0657. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Музаффар ҚЎЧҚОРОВ. Адади 8.771 нусха.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 19.00 1 2 3 4 5 6